

ACOM

DE BOND VAN DEFENSIEPERSONEEL

nummer 05 - 2025

- CDS: 'Oorlog is terug in Europa. Onze vrijheid is niet meer vanzelfsprekend'
- Defensie blijft wegduiken als het gaat om belangrijke onderwerpen
- Nederland doelwit van Russische en Chinese 'whole of society-cyberaanvallen'

Journal

Lid worden, zijn en blijven... de voordelen van het lidmaatschap:

1. De ACOM behartigt uw belangen in de eerste plaats door via onderhandelingen met de werkgever goede arbeidsvoorwaarden te bewerkstelligen. Bovendien staan gespecialiseerde juristen klaar voor individuele belangenbehartiging en rechtshulp.
2. Post-actieve militairen kunnen rekenen op actieve belangenbehartiging door de ACOM inzake:
 - pensioenen,
 - sociale zekerheid en
 - ziektekosten.
3. Onze juristen zijn elke werkdag tussen 08.45 en 12.30 uur te bellen voor eerstelijns advies of het maken van een afspraak op ons secretariaat te Zeist.
4. Vertegenwoordigers van de CCOOP, de ambtenarencentrale waarbij de ACOM is aangesloten, zitten in het verantwoordingsorgaan van het ambtenarenpensioenfonds ABP. Zo oefent uw bond invloed uit op het beleid van het pensioenfonds.
5. Maar de ACOM helpt u ook bij het doen van uw belastingaangifte zodat u geen cent teveel betaalt aan de fiscus.
6. Voor advies en bijstand kunt u in uw regio aankloppen bij het regiobestuur. Indien gewenst komen wij daarvoor bij u thuis.
7. De ACOM organiseert ook 'seniorenbijeenkomsten' overal in het land.

Maar uw bond biedt u nog meer:

Voor wie, buiten zijn/haar schuld om, financieel in moeilijkheden is geraakt, reikt ACOM een vangnet aan in de vorm van het Fonds Maatschappelijke Bijstand.

Boot assurantie adviseurs werkt al bijna 40 jaar samen met de ACOM als dé specialist op het gebied van verzekeringen en andere financiële diensten. Of het nu gaat om uw legeringskamer, auto, woning of vakanties, wij bieden u een compleet servicepakket met zeer **scherpe premies** en **uitstekende voorwaarden**. Ook voor uw hypotheek en andere financiële zaken bent u bij Boot assurantie adviseurs aan het juiste adres!

ACOM-leden kunnen voor juridische bijstand terecht bij **de advocaten van Delissen Martens** in Den Haag. Al vele lange jaren staan wij ACOM-leden bij in militaire strafzaken, zaken op het gebied van het familierecht en erfrecht, in zaken van huurrecht, bouwrecht en burengeschillen. Bel gerust voor een gratis advies. Als verdere bijstand nodig is, dan hanteren wij gereduceerde tarieven. U bent ook welkom als u in aanmerking komt voor 'toevoeging' (pro deo). Contact: tel. 070-3115411, www.delissenmartens.nl

DFD is al 25 jaar de specialist op het gebied van verzekeringen die volledig zijn afgestemd op de risico's die u als militair loopt en waar uw thuisfront mee te maken kan krijgen. DFD spreekt de taal van militairen en is de schrijver van het boekje Wegwijzer bij Opkomst. DFD biedt u de zekerheid van: #Maatwerk verzekeringen en hypotheek. #Onafhankelijk advies bij u thuis, ook 's avonds en in het weekend. #Provisieloze verzekeringen. #Het DFD-abonnement biedt u financiële helderheid. #Eén aanspreekpunt, 24/7 bereikbaar. #Snelle en klantvriendelijke schadeafwikkeling. #Zekerheid en gemak, u en uw thuisfront hebben er geen omkijken naar.

Zorgzaam is opgericht door de Centrales van overheidspersoneel en de vakbonden voor Defensiepersoneel.

Zorgzaam is een privaatrechtelijke stichting zonder winstoogmerk. De doelstelling van Zorgzaam is het regelen van een goede, uitgebreide collectieve zorgverzekering met een optimale prijs/kwaliteitsverhouding. Zorgzaam is er voor iedereen die een (arbeids)relatie heeft of heeft gehad met Defensie. Ook partners en gezinsleden en medewerkers van vakbonden voor Defensiepersoneel, NATRES en Home-Base Support kunnen een zorgverzekering bij Zorgzaam afsluiten.

Beëindiging lidmaatschap

Het lidmaatschap van de ACOM wordt aangegaan voor een periode van twaalf maanden, welke aanvangt op de dag van aanmelding als lid. Na deze periode kan het lidmaatschap worden opgezegd. De opzegtermijn is 3 maanden. De opzegging dient u schriftelijk of per e-mail (info@acom.nl) aan ons te zenden, met vermelding van naam, adres en militair registratienummer. Tevens graag de reden van opzegging vermelden. Na ontvangst van de opzegging ontvangt u van ons altijd een ontvangstbevestiging.

Voor mij is de top 3 van de belangrijkste dagen in het jaar snel samengevat. In willekeurige volgorde zijn dat Dodenherdenking, Bevrijdingsdag en Veteranendag. Helaas moet ik constateren dat andere mensen daar, om uiteenlopende redenen, minder belang aan hechten.

Op 4 mei herdenken we de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog in Europa en in Zuidoost-Azië, en sinds 1961 herdenken we ook de slachtoffers van "oorlogssituaties en vredesoperaties waarbij Nederland betrokken was na de Tweede Wereldoorlog". We herdenken en eren daarmee, naar mijn als altijd bescheiden mening, de mensen die het hoogste offer hebben gebracht voor onze huidige vrijheid.

Daarnaast vieren we de Bevrijding op 5 mei. We vieren dan, wederom naar mijn bescheiden mening, de vrijheden waarvoor de eedergenoemde mensen het hoogste offer hebben gebracht, waaronder de vrijheid van meningsuiting en het recht om te demonstreren. Die beide vrijheden zijn uiteraard niet grenzeloos maar wel van groot belang. Waar ik me dan mateloos aan stoort is dat er zelfs op 4 en 5 mei mensen zijn die menen deze dagen te moeten verstoren om een mening te geven of om, soms letterlijk, een schreeuw om aandacht te laten horen. Ik acht dat volledig respectloos. Ik heb elke dag van het jaar groot respect voor de eedergenoemde gevallen en ik ben dagelijks dankbaar voor mijn vrijheden. Dat er telkens weer mensen zijn die zelfs op deze dagen weigeren respect te tonen is dan ook te triest voor woorden.

De derde dag waar ik groot belang aan hecht is, zoals aangegeven, Veteranendag. Dit jaar heeft Veteranendag ook een andere setting. Door de NAVO-top die daarvoor in Den Haag wordt gehouden, is niet alleen heel Den Haag maandenlang en half Nederland enkele weken ontregeld, maar zijn er ook zeer veel mensen betrokken bij de organisatie in het algemeen en de veiligheid in het bijzonder.

Dit geldt niet alleen voor personeel van Defensie maar ook van bijvoorbeeld de politie. Derhalve was het noodzakelijk om het defilé op Veteranendag te schrappen uit het programma. Jammer, maar dat is wat het is. Ik zal die dag "gewoon" in Den Haag rondlopen. Ik hoop dan met vele leden en niet leden, met veteranen en niet-veteranen, in gesprek te kunnen gaan. Mijn respect en waardering voor veteranen zal die dag niet minder groot zijn door het ontbreken van het defilé, hoezeer ik dat ontbreken uiteraard betreurt.

Als we kijken naar de eedergenoemde dagen, raken wij toch steeds weer doordrongen van het besef dat de wereld om ons heen de laatste jaren steeds onveiliger werd en wordt. De vele conflicten en oorlogen in de wereld, waarvan die in Oekraïne zich toch heel dichtbij afspeelt, zijn zeker nog niet beëindigd en recent is daar nog het snel escalerende conflict tussen India en Pakistan bijgekomen. Men zou haast denken dat de wereldleiders en staatshoofden niets hebben geleerd van de ellende uit oorlogen en conflicten in het (recente) verleden. Honderdduizenden mensenlevens zijn verloren gegaan of verwoest en er is onmetelijk veel schade aangericht. Maar men blijft maar doorgaan en het lijkt dan telkenmale weer zo te zijn dat een mensenleven van generlei waarde is.

Op het moment dat ik dit voorwoord schrijf stijgt er witte rook op uit de geïmproviseerde schoorsteen op de Sixtijnse kapel. Er is een nieuwe Paus, de Amerikaan Robert Francis Prevost, met zijn 69 jaar een relatief jonge Paus, zal als Paus Leo XIV verder gaan. In zijn eerste zegen riep hij op tot "vrede voor alle volkeren." Laten we dan maar hopen dat deze Pauselijke wereldleider meer invloed heeft dan alle andere wereldleiders die dachten en denken de diverse oorlogen en conflicten te kunnen stoppen en voor vrede te kunnen zorgen.

Vrede zij met u allen.

Jan Kropf

INHOUD

Gebouwd door combinatie Fugro en Damen Shipyards: Marine zet technologisch geavanceerd patrouilleschip in op de Noordzee.

Merkstenen: De traditionele uitvaart lijkt op zijn retour. Steeds vaker is het een persoonlijk vier-het-leven feest waarbij niets te gek is.

Medezeggenschap: Defensie maakt zich onder druk gereed voor hoofdtak 1. Wijzigingen die dit meebrengt vragen ook om risico-inventarisatie.

'80 Jaar Vrijheid'. Het oorlogsverhaal van ACOM-lid Jan Toebast: 'Een granaat trof het achterhuis, alle soldaten kwamen om het leven'.

Disclaimer

De meningen en opvattingen vertolkt in interviews en columns in dit blad, zijn, met uitzondering van 'Uw voorzitter', niet per se de meningen en opvattingen van de ACOM de Bond van Defensiepersoneel.

Inleveren kopij ACOM Journaal

#06-25 19 mei
#07/08-25 16 juni

@Jan_Kropf
@AcomCarib
@ACOM_Mil_Bond

ACOM de Bond van Defensiepersoneel

acom_mil_bond

Marine zet technologisch geavanceerd patrouilleschip in op de Noordzee

Fugro (Funderingstechniek en Grondmechanica)¹ en scheepsbouwer Damen Shipyards Group (Fugro-Damen), gaan de Koninklijke Marine voorzien van een operationeel bemand patrouilleschip (surveillanceschip). Met dit schip, dat rond eind juni in de vaart moet komen, wil Defensie "zijn maritieme veiligheids- en bewakingscapaciteiten" uitbreiden en versterken.

Het schip dat voor twee jaar wordt ingehuurd van Fugro-Damen, zal worden ingezet bij observaties en andere veiligheidsoperaties in het Nederlandse deel van de Noordzee.

State of the art patrouilleschip

Voorzien van geavanceerde technologie gaat de aanwinst de Koninklijke Marine straks in staat stellen "scheepsactiviteiten op de Noordzee te monitoren en kritieke onderwaterinfrastructuur, zoals kabels en pijpleidingen, te onderzoeken", belooft de *joint venture* Fugro-Damen. Met het hoogwaardige instrumentarium uit de Fugro-Damen gereedschapskist, blijft, bij wijze van spreken, nog geen amoebe op de zeebodem onbespied. Fugro kan bovendien ook haar autonoom varende robotsystemen zoals de Orca (*hi-tech uncrewed surface vessel*) inzetten.

Defensie en de *joint-marine-onderneming* sloten een charterovereenkomst voor "twee jaar, met een optie om twee keer te verlengen met een jaar (in totaal vier jaar)", meldt de scheepsbouwer op zijn website.

Het gecharterde schip is een

"Damen FCS 5009² die ongeëvenaarde zeewaardigheid biedt door het Sea Axe-boegontwerp, dat samen met de Technische Universiteit Delft is ontwikkeld." De civiele bemanning van het 'state of the art' surveillancevaartuig wordt indien nodig, afhankelijk van de inzet, aangevuld en versterkt met militairen van de marine. Bovendien kan, in voorkomende gevallen, een beroep worden gedaan op verdere materiële en personele ondersteuning van de Koninklijke Marine of andere onderdelen van de krijgsmacht.

Bijdragen aan nationale veiligheid

Fugro-Damen is in haar nopjes met de samenwerking en het "in ons (de samenwerkende marine-ondernemingen) gestelde vertrouwen van Defensie" om bij te dragen aan de bescherming en bewaking van "de strategische belangen van Nederland op de Noordzee". Fugro benadrukt dat het haar missie is om "een veilige en leefbare wereld te creëren. Het veilig houden van onze onderwaterinfrastructuur in de Noordzee is hier een integraal onderdeel

van, en door samen te werken met Damen en de Koninklijke Marine, kunnen we bijdragen aan de nationale veiligheid en bewakingsinspanningen."

"We hebben onze ervaring met het monitoren van kritieke onderwaterinfrastructuur al eerder aan het Nederlandse Ministerie van Defensie getoond en kijken ernaar uit om met hen samen te blijven werken."

De inzet van de Damen FCS 5009 (*Versatile Sea Axe*) is tijdelijk en loopt naar verwachting tot medio 2027. De vloot van de Koninklijke Marine is tegen die tijd twee nieuwe multifunctionele ondersteuningsvaartuigen, eveneens bij Damen Shipyards gebouwd, rijker. Die zullen de patrouille taken overnemen.

Versterken defensie-industrie

De participatie en het betrekken van Damen Shipyards, en nu Fugro-Damen, past in het overheidsbeleid om de Nederlandse defensie-industrie, in dit geval de 'maritieme maakindustrie', te versterken. Zo levert Defensie ook een bijdrage aan de strategische autonomie van Europa.

Het maritieme project wordt gefinancierd met fondsen van het Programma Bescherming Noordzee Infrastructuur (PBNI) van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

¹ Fugro is actief in geo-data en (zee)bodemonderzoek. Het bedrijf verzamelt en analyseert informatie over de bodem en het aardoppervlak, zowel op land als op zee.

² Het schip heeft een lengte van 53 meter en kan een topsnelheid van ca 45 kilometer bereiken. Het is (te) voorzien van onderwaterdrones, meerdere sensoren, inclusief zogeheten multibeam-echolood, en een zeer nauwkeurige gps-versie voor precisie-data vergaring.

ACOM-leden onderscheiden

Ter gelegenheid van de lintjesregen zijn dit jaar, voor zover bekend bij de ACOM Journaal-redactie, de ACOM-leden A.M. (Ad) Hoogstrate en F.T.C. (Frank) Voogt, door Zijne Majesteit de Koning onderscheiden. Ad Hoogstrate werd lid in de Orde van Oranje-Nassau terwijl Frank Voogt werd geridderd in de Orde van Oranje-Nassau.

Beide gedecoreerden hebben zich verdienstelijk gemaakt bij hun werkgever, het ministerie van Defensie, alsook door hun (vrijwilligers)-activiteiten in het 'maatschappelijk middenveld'.

Loftrumpet

Minister van Defensie Ruben Brekelmans, stak bij de 'opspeldceremonie' de loftrumpet over Frank Voogt die, zei de bewindsman, zich decennialang heeft ingezet voor de belangenbehartiging voor werknemers in de sector defensie. "Daarmee heeft u er mede voor gezorgd dat belangrijke verbeteringen in de arbeidsvoorwaarden van defensiepersoneel zijn doorgevoerd en heeft u bijgedragen aan een sterker en rechtvaardiger werkklimaat. (-) Het is daarom zeer terecht dat het Zijne Majesteit heeft behaagd om u te benoemen tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau."

Loftuiting ook voor ACOM-lid Ad Hoogstrate. In zijn geval afkomstig van burgemeester Jean Paul Gebben van Dronten, de gemeente waaronder Biddinghuizen, de woonplaats van de gedecoreerde, valt. Ad Hoogstrate mag bogen op een respectabele palmares in het vrijwilligerswerk. Hij kreeg zijn onderscheiding als lid in de Orde van Oranje-Nassau voor zijn vele activiteiten en verdiensten "op het terrein van onder meer veteranen, religieus leven en armoedebestrijding." Voor de ACOM is hij als vrijwilliger betrokken bij het nuldelijns-ondersteuningswerk van Regio Oost. Daarnaast is hij als vrijwilliger actief bij de Historische Collectie Verbindingsdienst Amersfoort en het project Revitalisering Bernhardkazerne.

De ACOM feliciteert Ad Hoogstrate, Frank Voogt en uiteraard alle andere gedecoreerden, van harte met hun onderscheiding.

Mocht u, als lid van de ACOM, ook Koninklijk zijn onderscheiden of een ACOM-lid kennen dat ook gedecoreerd is, dan vernemen wij dit graag via info@acom.nl.

Frank Voogt, Ridder in de Orde van Oranje-Nassau en luitenant-admiraal Rob Bauer.

Ad Hoogstrate, Lid in de Orde van Oranje-Nassau, krijgt zijn lintje opgespeld door de burgemeester van Dronten Jean Paul Gebben.

Foto ©BHZNet.nl

Mexicaanse Hond

Hier in de polder was het verleden Zondag 4 mei, stiller dan op 'doordeweekse' Zondagen. Zelfs de 'kwalitaria' van 'Boer Bertus' (eigenlijk een gewiekste inwijkeling uit de grote stad die een paar jaar geleden zwaaiend met een kloeke zak duiten de originele Bertus uiteindelijk naar de gallemiezen hielp), lag er verlaten-rustig bij.

Een schril contrast met onze 'metropool' waar zelfs op de Nationale Plek voor het jaarlijks herdenken van onze doden en gevallenen, het al een handvol jaren niet mogelijk is op 4 mei luttel twee minuten waardig, respectvol stil, te zijn. (Beroeps)demonstranten, activisten van uiteenlopende pluimage, blijken juist op dat moment, niet bij machte het fatsoen op te brengen om hun ongenoegen met wat dan ook in Nederland en de wereld, op een ander moment van eensgezindheid, of elders de vrije loop te laten.

Het heeft er veel van dat de Dodenherdenking steeds meer een speelbal wordt van actuele mondiale politieke ontwikkelingen in plaats van een nationale, samenbindende dag van herdenken en gedenken. Vroeger werden, - wij waren daar eens getuige van -, stilteverstoorers of andere onverlaten door het publiek op hardhandige wijze tot de orde bepaald. In menig (Oost-)Europees land en elders, in zonnige(r) oorden, staat op disrespect en dedain voor zulke nationale, saamhorige momenten, niet minder dan langdurige eenzame opsluiting in 'tjigerkooien', - naar het voorbeeld van de Vietcong.

Ook 'alternatief' herdenken op zulke, vroeger onaantastbaar geachte dagen, schijnt in opmars te zijn. In ieder geval in bepaalde kringen die kennelijk met goesting 'nuttige-idioten-diensten' verlenen aan buitenlandse organisaties en bewegingen die officieel in het Westen niet reçu zijn.

Ambtenaren die het niet eens zijn met enig beleid van de regering, verzamelden zich in Den Haag, waar anders?, voor het maken van een politiek statement op de dag waarop Nederland zijn doden en gevallenen in de Tweede Wereldoorlog herdenkt. Men grossierde met ostentatief gedragen halsbedekking die de buitenlandse sympathieën verried. Het bleek te gaan om een "bijeenkomst voor slachtoffers van de 'genocide in Gaza'." Volgens weekblad EW zou uit de keuze voor dag en tijdstip blijken "dat het niet gaat om een oprechte herdenking, maar om een politiek statement - respectloos bovendien."

Ons lijkt het simpel. Wie als ambtenaar niet langer de gezworen/beloofde loyaliteit jegens de overheidswerkgever kan opbrengen, rest, naar wij dachten, weinig meer dan de matten ten kantore oprollen en al of niet boudérend wachten op ideologisch minder gure tijden. Of, wellicht slimmer, ga de politiek in en begin op dat podium met je agitprop-campagne!

Ook op Bevrijdingsdag, op het 5 Mei Plein en het herdenkingsmonument Blote Jan-Blote Gerrit in Wageningen, waar elk jaar het Bevrijdingsvuur wordt ontstoken, gingen de vrijheidminnende reltrappers weer rücksichtslos door het lint, als vanzelfsprekend gebruikmakend van de nationale, met veel bloed, zweet en bittere tranen herwonnen, vrijheid. Hun eigen vrijheid is heilig maar dat van anderen mag met voeten worden getreden tot het moment daar is dat ze wordt afgeschaft. Men, wie is de hermandad (nog) niet bekend ("de camerabeelden worden bestudeerd"), vergastte minister-president Schoof en zijn Poolse collega en gast Tusk, op een rookbom. Falende of ontbrekende veiligheidsmaatregelen om zulke wandaden in de kiem te smoren? Wie zal het zeggen?

Volgens de hermandad was de beveiliging adequaat en alert. Een citaat van haar website (politie.nl): "Vooraf en tijdens de evenementen is er veel samenwerking en contact tussen de organisatie, politie en gemeente. (-) In Wageningen waren veel politieagenten aanwezig. Zowel opvallend in uniform als onopvallend in burger. Vooraf zijn duidelijke afspraken gemaakt over de samenwerking tussen beveiligers vanuit organisatie en politie. Dit kan dus betekenen dat eerst beveiligers ingrijpen en vervolgens de politie het overneemt. Op het 5 mei plein waren politieagenten (zowel opvallend als in burger) snel bij het incident en hebben zij de aanhoudingen verricht. (-) Er waren vooraf bij ons geen signalen bekend over een mogelijke verstoring van de openbare orde tijdens het Bevrijdingsfestival. Betrokken partijen gaan de voorbereiding van en inzet tijdens het evenement, met het oog op het gebeurde, evalueren."

Benieuwd wat de uitkomst van deze polderevaluatie zal zijn. Benieuwd ook welke (mondiale actueel-politieke) invulling en vormgeving onze Nationale Dodenherdenking nog te wachten staat.

Tijd voor een nieuwe gedragscode?!

In haar column 'Beschermen wat je dierbaar is' in het vorige ACOM Journaal schrijft majoor Jeanette de Weert over de unieke taak van militairen die vergaande morele uitdagingen meebrengt. Militairen zijn daardoor niet goed vergelijkbaar met anderen in overheidsdienst. Maar de gedragscode van militairen lijkt wel erg op die van andere ambtenaren. 'Functioneert de Nederlandse Gedragscode bij de uitdagingen in oorlogsgebied?', is de vraag die majoor de Weert stelt.

Deze vraag verdient volgens mij (Jan Peter van Bruggen, red. AJ) een ondubbelzinnig antwoord. Ik baseer dat op wat naar voren komt in mijn proefschrift over wat militairen in een uitzending als hun verantwoordelijkheid zien. Mijn onderzoek naar de ervaring van Nederlandse gevechtsmilitairen en hun leidinggevendenden in Uruzgan (2006-2010) laat zien dat militairen in alle rangen voor moeilijke keuzes komen te staan. Militairen bewegen zich op onbekend terrein, letterlijk, maar ook in moreel opzicht. Vanwege het geweld, het gevaar, de onbekendheid en onzekerheid van het uitzendgebied, en vergaande plicht tot gehoorzaamheid. Militairen hebben in oorlogsgebied te maken met unieke morele dilemma's. Uit hun ervaring spreekt dat militairen ervan uitgaan dat de samenleving, en ook de politiek, geen begrip heeft van waar zij werkelijk voor komen te staan.

De Gedragscode functioneert voor Nederlandse militairen niet als leidraad bij de ingrijpende morele beslissingen, blijkt uit mijn onderzoek. Nederlandse militairen zijn zich sterk bewust van hun morele positie en de waarden die zij moeten handhaven bij geweldsuitoefening. Maar ze verbinden die niet met de Gedragscode. Ze respecteren de rechtsregels van het internationale recht, maar voor morele waarden verwijzen ze naar iets anders.

Ikzelf was niet verbaasd door deze uitkomst, en ik denk dat de meeste militairen dat ook niet zijn. De Gedragscode, de naam zegt het al, wordt verbonden met het gedrag dat overheid, en de militaire leiding wenst te zien. Als vlootpredikant ben ik er vaak mee geconfronteerd dat militairen niet het gewenste gedrag lieten zien. Dat was dan in

Nederland of in de West. Vaak ging het dan over drugsgebruik, verkeersovertredingen of geweldsincidenten en vaak speelde het in het uitgaansleven. In meerdere gevallen legden militairen die het betrof een verbinding met hun uitzendervaring. Ze praatten hun ontsporingen niet goed, maar zagen deze in verband met hun ervaringen in uitzendingen die doorwerkten in hun huidige leven. Dat er nu wel een meetlat langs hun leven werd gelegd, zagen ze meermaals als onrecht. In uitzendingen stonden ze bloot aan gevaar en kenden ze vrijheid om regels te interpreteren. Bij de gevolgen van die ingrijpende ervaring was er geen begrip, geen ruimte, vonden ze.

Een gedragscode gaat over gedrag, maar bij militairen gaat het niet om gedrag maar wat daaraan voorafgaat. Een sterk moreel bewustzijn. Mijn onderzoek laat zien dat militairen juist bij uitzendingen zich bewust zijn van morele waarden. De waarden die voor Nederlandse militairen centraal staan zijn: het beschermen van burgers, terughoudendheid in het uitoefenen van geweld, gedrevenheid om de opgelegde taak goed uit te voeren, en openheid, gelijkwaardigheid en eerlijkheid in de omgang van militairen. Deze waarden worden verbonden met de identiteit die Nederlandse militairen hebben. Soms kwam daarbij een specifiek krijgsmachtonderdeel naar voren, meestal zeiden militairen in het onderzoek, bijvoorbeeld als het om onnodig geweld ging, 'dat Nederlandse militairen dat niet doen'. Nederlandse militairen vatten hun dienst heel persoonlijk op. Daarin ligt een verschil met de overheid en de militaire leiding die bij de beoordeling van de geweldsuitoefening van militairen vooral op rechtsregels let. Wanneer de regels

niet zijn geschonden, is het verhaal klaar. Voor militairen is dat allerm minst het geval. Zij beseffen soms pas na de uitzending wat hun inzet betekende, en ervaren jarenlang gevolgen.

Je kunt je afvragen of het erg is dat de Gedragscode er vooral is voor kazerne- en uitgaanssituaties. Maar hierboven gaf ik al aan dat het functioneren van de huidige Gedragscode Nederlandse militairen het gevoel kan geven dat zij de gevolgen van hun inzet, die zij op moreel vlak ervaren, zelf moeten zien op te lossen. Bij hun inzet functioneert de Gedragscode niet, en is toezicht en handhaving beperkt. Logisch, want je bent in oorlogsgebied en ver van huis. Eenmaal terug in de samenleving is die code er wel. Dan kunnen de gevolgen, zeker voor militairen in de lagere rangen, soms heel ingrijpend zijn.

In mijn proefschrift komt ook de geschiedenis van de Gedragscode naar voren. In het midden van de jaren negentig werd gezegd dat de Gedragscode ook was bedoeld als een morele richtlijn bij uitzendingen. Ruim tien jaar later verschoof het accent naar het gewenste gedrag. Een militair moet vooral ook een voorbeeldfiguur zijn, zeggen de Gedragscodes van 2007 en 2018. Maar is dat niet wat veel gevraagd van iemand die levensgevaarlijke opdrachten moet vervullen om morele waarden te handhaven en om burgers veiligheid te bieden en

bescherming te bieden? Nederlandse militairen voelen zich vaak miskend, en hoe de huidige Gedragscode functioneert, kan dit gevoel versterken.

De conclusie die hierbij past, is dat een herziening van de Gedragscode, die meer recht doet aan wat kenmerkend is voor militairen, een goede zaak is. Maar ik zou wel een stap verder willen gaan. In het verleden is meermaals geconstateerd dat de Nederlandse krijgsmacht geen beroepscode kent. Een beroepscode noemt de morele waarden die voor de betreffende groep essentieel zijn. De Nederlandse politie heeft zo'n beroepscode die ook duidelijk maakt hoe er soms van regels afgeweken kan en moet worden. Een gedragscode is van een beroepscode afgeleid. De Nederlandse krijgsmacht kent niet een moreel brondocument en verwijst naar rechtsregels als het om morele waarden gaat. Ook het internatio-

nale recht blinkt niet uit in duidelijkheid op dit punt. Hoe het nu is vastgelegd betekent dat Nederlandse militairen net als burgers in het buitenland aan dezelfde wetgeving zijn onderworpen. De onduidelijkheid als het gaat om morele waarden, maakt dat rechtsregels en algemene normen het leven van militairen gaan bepalen. Dat is onwenselijk, omdat militairen met inzet van alles wat zij hebben, morele waarden moeten handhaven in ongekende omstandigheden.

Zeker nu er zoveel nieuwe militairen gezocht worden, is het is wel tijd voor een nieuwe gedragscode, denk ik. Maar de oude door een nieuwe vervangen? Liever ook goed kijken naar hoe de morele waarden voor militairen beschreven zijn, en hoe zij hieraan gebonden zijn. Niet alleen militairen, ook de samenleving is erbij gebaat dat militairen zich in oorlogsgebied gesteund

weten door duidelijke richtlijnen, en bij terugkeer erkenning en duidelijkheid vinden in een gedragscode die bij hen past.

Jan Peter van Bruggen (1962) was vlootpredikant van april 2000 tot juli 2024. Op 19 september verdedigt hij het proefschrift *Morele grenzen in oorlogsgebied aan de Universiteit van Tilburg*. Het boek, dat eind juni verschijnt, beschrijft de persoonlijke verantwoordelijkheid van Nederlandse militairen op basis van de ervaring van gevechtsmilitairen die actief waren in Uruzgan.

DELISSEN
MARTENS

ADVOCATEN BELASTINGADVISEURS MEDIATION

7

Delissen Martens verleent rechtsbijstand aan militairen op het gebied van (militair) straf- en tuchtrecht, letselschade, familierecht, erfrecht, civiele geschillen en vreemdelingenrecht.

Informatielijn voor militairen:

088 - 010 51 00

www.militaireadvocaten.nl

 @MilitaireAdvo

Wat als... gebeurt?

In de ethiek wordt gebruik gemaakt van gedachte-experimenten. Gedachte-experimenten zijn situaties die in het echt niet uitvoerbaar zijn. Daarom wordt er alleen over nagedacht. Het idee is wel dat het nadenken over zo'n situatie nieuwe gegevens of inzichten oplevert waar je op verder kan bouwen. Bekende voorbeelden zijn het 'rolley-probleem' of het 'tikkende-bom-scenario'.

Voor deze column wil ik jullie graag uitnodigen voor een gedachte-experiment dat onze krijgsmacht betreft. In dit gedachte-experiment zijn twee vragen belangrijk. Het antwoord op de eerste vraag helpt bij het beantwoorden van de tweede vraag. Hier gaan we.

De eerste vraag is wie of wat we dienen met de krijgsmacht? Als we naar de eed of belofte kijken zegt deze: "Ik zweer (beloof) trouw aan de Koning, gehoorzaamheid aan de wetten en onderwerping aan de krijgstuicht. Zo waarlijk helpe mij God Almachtig (Dat belooft ik)".

Hier wordt de koning genoemd. Gehoorzaamheid aan de wetten duidt op de wetten die gemaakt zijn door de Nederlandse staat met als belangrijkste onze Grondwet. In artikel 97 van de Grondwet staat dat de regering het oppergezag over de krijgsmacht heeft en dat de krijgsmacht bestaat ten behoeve van de verdediging en ter bescherming van de belangen van het Koninkrijk. Dit duidt erop dat de krijgsmacht uiteindelijk de Nederlandse staat dient. Maar waar gaat het dan over als we het over de Nederlandse staat hebben? Wie bepaalt wat 'de belangen' zijn? Maakt het bijvoorbeeld nog uit wat voor soort staat het is? Er zijn (historische en hedendaagse) voorbeelden van staten te noemen waarbij het de vraag is of het niet beter was/is als de desbetreffende krijgsmacht deze staat niet zou volgen. Daarom mogen we gelukkig zijn dat we in Nederland in een democratische rechtsstaat leven. Ik kan het antwoord dus nog verder aanscherpen; de krijgsmacht dient de Nederlandse democratische rechtsstaat.

Nu de tweede vraag gebaseerd op het voorgaande dat onze krijgsmacht de Nederlandse democratische rechtsstaat dient. Wat moet onze krijgsmacht doen als er aan die democratische rechtsstaat gemorrelt wordt of het bestaan daarvan wordt bedreigd? Beschermen we deze als krijgsmacht dan? 'Jazeker! zullen de meesten denk ik zeggen. Zeker tegen dreigingen van buitenaf. Maar hoe zit het met bedreigingen van binnenin? Denk bijvoorbeeld aan rechts-extremistische groeperingen of delen van de soevereinenbeweging. Ook hier is het denk ik voor de meesten nog redelijk duidelijk. Er ontstaat misschien een klein spanningsveld, omdat het nu over Nederlandse staatsburgers gaat.

Maar wat nu als de bedreiging vanuit onze eigen politiek komt? Als de politiek morrelt aan grondrechten en belangrijke instituties voor een democratie zoals een vrije en betrouwbare pers, goed en onafhankelijk onderwijs, en een onafhankelijke wetenschap? Als desinformatie en aanzetten tot polarisatie als waarheid en vrijheid van meningsuiting verkocht worden? Laten we de krijgsmacht (plichtsgetrouw en loyaal als we zijn, immers gehoorzaamheid aan de wetten en de krijgstuicht) hiervoor gebruiken? Als dit grondrechten schendt? En wat als er maatregelen opgedragen worden die de krijgsmacht zelf raken? Laten we collega's ontslaan, uit de geschiedenis verwijderen of terug in de kast drijven als zij niet aan een nieuw gestelde norm voldoen? Gaan we dat laten gebeuren? Ik denk dat het spanningsveld hier al vele malen groter is. En ook al noem ik het hier een gedachte-experiment denk niet dat dit hier nooit kan gebeuren. Tot niet zo lang geleden dacht ik dat namelijk ook van Amerika. Helaas is dit

gedachte-experimentvoorbeeld op sommige plekken al bittere werkelijkheid. Hoe iedereen hierin staat, is afhankelijk van de eigen waarden en normen, de eigen kijk op de wereld.

Misschien vinden sommigen het een goede zaak als hetgeen nu in het Amerikaanse leger gebeurt ook bij ons wordt doorgevoerd. Een standpunt dat weinigen openlijk zullen uitspreken, aangezien dit (nog) niet politiek correct is, maar niet uitsluit dat sommigen dit wel denken. Laten we daarin ook niet naïef zijn. Het lijkt mij dat het tijd is om eens bij onszelf te rade te gaan; waar ligt voor jou de grens? En met elkaar in gesprek gaan hierover. Hoe willen wij als organisatie hierin staan? Waar ligt de grens voor de krijgsmacht? En wat gaat er gebeuren als die grens overschreden wordt? Ik vraag mij af of dit gesprekstof is bij onze hogere legerleiding of dat de focus volledig op hoofdtak 1 en gevechtsbereidheid ligt. Maar hoe bereid zijn we om te vechten op dit vlak? Hoe kunnen we borgen dat waar we voor staan behouden blijft? Voorkomen dat het te ver gaat. Een eventualiteitsplanning of 'What if'-scenario's die we in voorkomend geval uit de kast kunnen trekken. We doen dat wel voor allerlei andere zaken, waarom niet hiervoor? Of kunnen we ons gewoon niet voorstellen dat het zover komt? De actualiteit laat helaas anders zien. Dus... laten we hopen dat dit een gedachte-experiment blijft, maar plannen voor het ergste scenario.

Jeanette de Weert,
majoor.
Trainer en
onderzoeker Militaire
Ethiek.
Faculteit Militaire
Wetenschappen/
NLDA

Rituele Clown

Met de jaren kom ik steeds vaker bij uitvaarten. Het is de leeftijd. Om mij heen wordt iedereen eveneens ouder en komt onvermijdelijk te overlijden. In mijn omgeving is men voornamelijk tevreden met een conventionele uitvaart, maar ik hoor en lees dat de traditionele uitvaart eigenlijk op zijn retour is. Steeds vaker is het een persoonlijk vier-het-leven feest met bijvoorbeeld een caravan, clown en fotograaf. De tendens lijkt te zijn dat men liever kiest voor een persoonlijk afscheid, waarbij niets te gek is.

In gesprekken met betrokkenen hoor ik dat er bijvoorbeeld een groeiende populariteit is van en vraag naar duurzame begrafenissen. De overleden geliefde van een goede kennis van mij had bijvoorbeeld de diepste wens om op een natuurbegraafplaats ter aarde te worden besteld. Meestal wordt er dan aangeklopt bij een bedrijf dat biologisch afbreekbare grafkisten en urnen maakt van paddenstoelen. Bij een dergelijke duurzame uitvaart hoort eveneens duurzaam begrafenisvervoer en men heeft de keuze uit bijvoorbeeld de elektrische lijkwagen, de bakfiets, paard en kar of zelfs een uitvaartkoe die een kar met de overledene (over korte afstand) naar de plaats van bestemming kan brengen. Ja heus, en er kan nog veel meer.

Ook de plaats van het afscheid wordt meer en meer een persoonlijke keuze. Opgebaard in rouwkapel of kerk daargelaten, mensen kiezen eveneens niet meer automatisch voor traditionele rouwcentra. In plaats daarvan wordt het afscheid soms gehouden in plaatsen als de achtertuin, de stamkroeg van de overledene, de voetbalkantine of zelfs een discotheek.

Wanneer ik dit schrijf, schuifelen in Rome in Sint-Pieter duizenden mensen in drommen langs de kist van Franciscus. Ik zag op beelden dat hij ligt opgebaard in de kleding van de bisschop van Rome. Er was verwacht dat de kist gesloten zou zijn en dat de man, die de vleesgeworden eenvoud was, de wens had om een bescheiden afscheid en uitvaart te krijgen. In hoeverre er aan de laatste wens van de overledene wordt tegemoet gekomen, of dat het voldoet aan de wens van de nabestaanden, zullen we wellicht nooit te weten komen.

Soms kun je, zo las ik, bij een uitvaart worden verrast door een begrafenis- of rouwclown. Soms zijn er nabestaanden die tijdens de uitvaart van een dierbare gebruik maken van de diensten van deze bijzondere rouwprofessional. Hij of zij kan worden ingehuurd, om voor een wat lossere sfeer bij begrafenissen te zorgen. Ik heb het tot heden nog niet meegemaakt, maar ik begrijp uit de literatuur dat deze clown er niet is om "...grappen en grollen" te maken tijdens de uitvaart, maar dat hij of zij de nabestaanden met zijn onbevengene houding troost kan bieden. "De rouwclown helpt om etiketten en patronen die het rouwen in de weg staan te doorbreken"

Het is mijns inziens van oudsher de rol van een Geestelijk Verzorger, van pastor, die van rouwprofessional. De aanwezigheid van iemand die troost en bemoedigt, zonder daar een belang bij te hebben, is van oudsher de taak van de geestelijkheid. Je kunt daar mensen bij elkaar brengen, de spanning doorbreken en rouwenden op hun gemak stellen. Wanneer ten minste de bezoekers van een uitvaart in de gelegenheid worden gesteld om op hun eigen wijze zich te verzoenen met het verlies van de dierbare overledene.

Marcel Peereboom Voller, columnist van de Telegraaf, deelde in Kringen in Maart een ervaring van de uitvaart van een vriend. Hij vertelde dat de kist op een podium stond en er knalharde muziek klonk. De drank vloeide rijkelijk en de bezoekers dromden om de bar, onder het motto "Vier het leven, want dat had hij zo gewild". Hij vertelde dat de weduwe zich liet gaan op de dansvloer en een ledigheid van "hysterische opgewektheid" om zich heen trok. Ze moedigde de bezoekers uit om te gaan dansen maar de ongemakkelijke kring werd alleen maar groter. Hij schetst het beeld van een "dolle derwisj", aangestaard door de bezoekers. Intussen stond de kist met de overleden vriend verlaten op het podium, alsof hij al vergeten was. Peereboom Voller vroeg zich af of dit het was wat zijn vriend had gewild bij zijn afscheid. Of dat diens laatste wens niet eigenlijk de wens was van de rouwenden, die zo snel als mogelijk hun verdriet wilden verdoven. Hij ervoer dit als een ongemakkelijke situatie, waarbij, denk ik, noch pastor, noch clown soelaas had kunnen bieden.

Ik wil hier een lans breken voor het sterven en de dood die verdriet doen en dat ieder de ruimte krijgt in stilte en in eenvoud, zonder te moeten worden afgeleid door tierelantijnen, om zich te verhouden tot dat verdriet.

*Thom van der Woude
Krijgsmachtaalmoezenier*

Wijzigingen bij defensie vragen ook om inventariseren risico's

Defensie is bezig zich onder druk gereed te maken voor hoofdtak 1, het verdedigen van het eigen grondgebied en dat van de partners in de NAVO. Alles moet sneller, meer, groter en vaker. Dit verschilt echt met voorbereiden op inzet voor vredesmissies de afgelopen tientallen jaren.

Niet alleen 'het hoeveel' verschilt, maar ook 'het hoe' verandert. Het hoe gaat over hoe Defensie tot het aantal medewerkers komt dat ze nodig heeft en ook hoe de medewerkers klaargemaakt worden voor hun taak, hoe (lang) ze opgeleid worden en ook waar ze trainen en oefenen.

De inventarisatie en evaluatie van de veiligheid moet passen bij deze veranderingen.

Veiligheid lijkt lastig

Nog steeds zijn er geluiden binnen Defensie dat veiligheid de (snelle) uitvoering van allerlei zaken in de weg zit. De veiligheidskundige heeft tijd nodig om de situatie te bekijken en advies te geven. Dat kost tijd. Soms is het advies negatief en kan de actie niet doorgaan. Dat is als de actie ondanks alle mogelijke veiligheidsmaatregelen nog steeds onacceptabel grote risico's met zich meebrengt. De commandant zal gehoord hebbende het advies een besluit nemen. Dan moet er gezocht worden naar alternatieve acties om bij het doel te komen. Dat kost nog meer tijd. Tijd die we hard nodig hebben. In die situaties

wordt veiligheid als lastig ervaren.

Als we de processen bekijken waarbij veiligheid als vertragend/storend wordt ervaren, zullen we zien dat er oplossingen mogelijk zijn. Als de risico's al op voorhand geïnventariseerd zijn en de veiligheidsmaatregelen waaruit gekozen kan worden klaarstaan levert dat tijds winst op.

Dat is ook de reden dat Defensie juist nu met de veranderingen meteen met nieuwe risico-inventarisaties aan de slag moet. Risico-inventarisaties bij opleidingen, bij eenheden, gezamenlijk oefenen, voor verschillende actie niveaus. Daarbij wordt gekeken naar risico's voor personeel en materieel.

Waarom: Veiligheid zorgt voor vertrouwen

Beleid, uitvoering en toezicht op veiligheid is belangrijk voor commandanten zodat zij gebaseerd op goede informatie hun besluiten kunnen nemen. Voor iedereen bij Defensie is dat waar het vertrouwen in elkaar, op elkaar en in de organisatie vandaan komt en gevoed wordt. De organisatie vertrouwt erop dat

de commandant met zijn eenheid de strijd wil winnen en zich realiseert dat winnen ook afhankelijk is van de voortzettingskracht van medewerkers en materieel.

Als medewerkers en materieel al voor de daadwerkelijke inzet uitgeschakeld zijn, is de eenheid in het nadeel. Als de uitval van medewerkers en/of materieel te wijten is aan het onvoldoende meenemen van risico's bij besluiten rondom opleiden, training en oefening, is dat voor alle betrokkenen en de taakuitvoering slecht.

Kortom veiligheid is in aanloop naar inzet hoofdtak 1 ook een kernvoorwaarde voor slagen.

Nieuw korter opleiden en daarna bij eenheid trainen

Defensie heeft besloten militairen vanaf binnenkomst korter op te leiden. Het doel van het korter opleiden is dat eenheden sneller meer gevuld zijn. Met meer gevulde eenheden is, onder andere, oefeningen houden makkelijker en beter. Het korter opleiden gebeurt doordat schieten, zelfhulp, kameradenhulp en andere trainingen wel gegeven worden maar dat er minder wordt herhaald. Daarnaast worden opleidingen steeds meer extern Defensie gegeven door niet-militairen wat de kwaliteit niet ten goede komt. Het gevolg is dat de geoefendheid na afronding van de opleiding minder zal zijn dan voorheen. Dat herhalen zal moeten gebeuren bij de eenheid waar men geplaatst wordt. Bij eenheden zal dan ook meer geoefend moeten worden en ook anders geoefend moeten worden.

Er moeten oefeningen komen die ingericht zijn op de nieuwkomers bij de eenheid. Oefeningen een tree lager in complexiteit en met extra begeleiding voor de nieuwelingen.

Ook zullen die oefeningen en de vaardigheden van de (nieuwe) deelnemers nauwgezet moeten worden geëvalueerd en eventueel extra gerichte training moeten worden gegeven op de vlakken waar het niveau nog niet goed is. Dit alles vraagt om een goede overdracht van opleiders naar de eenheden.

Overdracht verder opleiden en trainen bij de eenheden

Nu zijn er op de scholen risico-inventarisaties en evaluaties (RI&E's) voor de opleidingen die er gegeven worden. Nu een deel daarvan, het herhalen van het geleerde, niet meer op de scholen wordt gedaan maar van de eenheden wordt verwacht, is het belangrijk dat dit deel van de RI&E's met de eenheden wordt besproken. Daar zijn zowel de commandanten als de veiligheidsorganisatie in haar geheel (beleid, uitvoering en toezicht) aan zet.

Commandanten van de scholen moeten samen met hun veiligheidskundige zorgen voor een goede overdracht van zowel de opgeleide personen als een overzicht van de nog verder te trainen vaardigheden en de te verwerven kennis. De nieuwe commandanten met hun veiligheidskundigen moeten daar actief om vragen als de nieuw opgeleide personen bij de eenheid komen en actief met de training en verdere scholing verder gaan. Dat moet altijd.

De veiligheidsorganisatie faciliteert

Het is noodzakelijk dat de veiligheidsorganisatie zorgt voor beleidsadviezen. Tenslotte is het korter opleiden, minder geoefend binnenkomen bij een eenheid en daar op niveau komen door daar te oefenen, een beleidswijziging. Die beleidswijziging moet bekend gesteld worden bij alle betrokkenen, de commandanten en medewerkers. De veiligheidsorganisatie is uitgerust om het maken van de nieuwe RI&E's op de eenheden te ondersteunen.

Met extra toezicht zorgt de organisatie ervoor dat snel kan worden bijgestuurd. Het toezicht is dan niet bedoeld om de commandanten op de vingers te tikken,

maar juist om de commandanten te steunen bij het vinden van de goede cyclus van trainingen/oefeningen bij de eenheid en extra meer individuele training en opleiding voor de medewerkers.

Ook de medewerkers zijn aan zet

Op de kortere opleidingen moet in ieder geval de studenten verteld worden dat zij nog verder opgeleid en getraind worden bij de eenheid waar ze geplaatst zullen worden en waar zij zelf aandacht voor moeten vragen als zij eenmaal bij de eenheid zitten. Zij moeten weten dat zodra zij bij de eenheid komen zij te horen krijgen hoe zij daar opbouwend getraind en opgeleid gaan worden. Zo kunnen zij zelf in de gaten houden dat geen stappen overgeslagen worden.

De veiligheidsorganisatie is er voor de commandanten: voorbereiden

De veiligheidsorganisatie is er voor

de commandanten en de medewerkers. Veiligheidskundigen ondersteunen de commandanten door advies te geven over veiligheid van mens en materieel. Dat komt ten goede van de voortzettingsmacht van de krijgsmacht. Het is uiteindelijk de commandant die beslist, maar wel met het advies van de veiligheidskundige. Tijdwinst wordt behaald door nu voor de verschillende situaties veiligheidsinventarisaties te maken met de verschillende maatregelen en die goed door te spreken en te oefenen.

Een goede voorbereiding van de krijgsmacht, op alle vlakken dus ook veiligheid, maakt de uitkomst beter voor de vredesbedrijfsvoering en ook voor inzet.

Tijdens daadwerkelijke inzet is de rol van medezeggenschap beperkt. In de voorbereiding van de RI&E, het vaststellen en het plan van aanpak heeft de medezeggenschap echter het advies met overeenstemmingsvereiste.

Overzicht MC-verkiezingen

Defensie-onderdeel	Eenheid	Verkiezingen	Opgeven vóór
CZSK	AMI (Afdeling Maritieme Instandhouding)	12-23 mei	Gesloten
BS	Directie Bestuursondersteuning en Advies (in oprichting)	13 mei	Gesloten
CLSK	MLA	14 mei	Gesloten
CLAS	1CMICO	15 mei	Gesloten
CLAS	JISTARC	28 mei	Gesloten
CLAS	KMS	28 mei	Gesloten
CLAS	45 Painfbat	2 juni	Gesloten
DOSCO	DP&O	10 juni	Gesloten
DOSCO	NIMH	11 juni	Gesloten
CZSK	KMR	24 juni	Gesloten
CLAS	1CMICO	1 juli	15 mei
CLAS	OTCLOG	1 juli	20 mei
CLSK	AMC Vliegbasis Eindhoven	3 juli	22 mei
BS	CF&CBS	10 juli	29 mei
CLAS	OTCRij	4 september	11 juli

Defensie blijft wegduiken bij belangrijke onderwerpen

De (toenmalige) staatssecretaris van Defensie, Barbara Visser, informeerde op 11 juni 2018 mede namens de minister, de Tweede Kamer over het onderzoeksrapport van een tragisch duikongeval met dodelijke afloop bij het Commando Zeestrijdkrachten (CZSK), dat plaatsvond op 23 november 2015 op Curaçao.

Naar aanleiding van dit rapport werden, na de conclusies door de toenmalige staatssecretaris ook de nodige maatregelen afgekondigd. Een van die maatregelen betrof de systematiek van de duiktoelage. Zo stelde staatssecretaris Visser toen dat een van de belangrijkste maatregelen die Defensie naar aanleiding van het onderzoek nam de toelagesystematiek betreft.

Koppeling aan aantoonbare kwalificatie

“De toelagesystematiek”, aldus de staatssecretaris, “zou op korte termijn worden aangepast waarbij duikers een vaste toelage krijgen die is gekoppeld aan een aantoonbare kwalificatie (persoonlijke functionele en veiligheids capaciteiten), in plaats van de koppeling aan duikminuten. Dit wordt gemonitord door een volgsysteem voor certificering”.

In de periode 2018 – 2020 zijn er door Defensie een paar “voorzetsjes” gegeven over hoe de nieuwe toelagesystematiek er uit zou kunnen zien. Dit onderwerp is toen enkele malen besproken in de Werkgroep Algemene Financiële Rechtspositie (WG AFR). Steeds lag er een voorstel voor waar of weinig draagvlak vanuit de duikwereld voor was, of waar de vakbonden de nodige kanttekeningen bij plaatsten. Dit voor wat betreft de toekenning aan de verschillende duikvormen en

de uiteindelijke financiële uitwerking voor het duikpersoneel.

Daarna is geregeld door Defensie aangegeven dat veiligheid een groot goed is. Maar het bleef tot januari van dit jaar stil op het gebied van een nieuwe systematiek voor de duiktoelage. Toen lanceerde Defensie een nieuw voorstel voor aanpassing van de systematiek van de duiktoelage. Dit voorstel is, zo werd door Defensie aangegeven, opgemaakt door de Militaire Duikautoriteit en in overleg met alle krijgsmacht delen tot stand gekomen.

Veel onduidelijkheid

Op 11 februari jl. is het nieuwe voorstel besproken in de WG AFR. Na een uitgebreide discussie bleek dat er nog veel onduidelijkheid was, dat betrof met name ook de financiële vergoeding door Defensie. Het onderwerp afsluitend zei de directeur Werkgeverszaken het op prijs te stellen dat de duiktoelage is besproken en dat er nu aanknopingspunten zijn voor een kansrijker vervolg. Hij gaf tevens aan dat Defensie gemotiveerd is om hier op korte termijn op terug te komen. Hij zou dan ook laten weten wanneer dit punt wederom geagendeerd zou worden. De motivatie van Defensie is daarna snel afgenomen want ondanks een vervolgspraak dat het onderwerp op de agenda zou staan voor de WG AFR van 15 mei

aanstaande, heeft Defensie ons inmiddels bericht dat het onderwerp extra onderzoek en inspanning vergt. Het zou daardoor pas voor de vergadering van 17 juni worden geagendeerd. We hopen dat het niet dezelfde kant opgaat als in 2020 en het weer enkele jaren stil blijft rond dit onderwerp. We zijn inmiddels sinds 2018 al met de derde staatssecretaris in gesprek over een toelagesystematiek die, werd toen beloofd, op korte termijn zou worden aangepast.

Ook bij RMI oorverdovende stilte

Hetzelfde begint zo langzamerhand ook te gelden voor de Regeling Militaire Inzetvormen (RMI). Hierover zijn arbeidsvoorwaardelijke afspraken gemaakt. Maar ondanks enkele besprekingen die achter gesloten deuren dienden plaats te vinden, blijft het van de kant van Defensie oorverdovend stil. Bij elk gesprek, waar we vanwege de vertrouwelijkheid niet verder op kunnen ingaan, wordt door Defensie aangegeven dat er nadere onderzoek of interne afstemming nodig is om vervolgens stil te blijven.

Langzaam wordt duidelijk dat ze bij Defensie wel heel veel bezig zijn met hoofdtaak 1 en het uitwerken van plannen om nieuw personeel aan te trekken, maar dat kennelijk het huidige zittende personeel niet zo'n hoge prioriteit meer heeft.

Defensie en bonden zetten eerste stap versnelling reorganisatieproces

De afgelopen maanden hebben de specialisten van Defensie en de vakbonden intensief gesproken over het snel maar ook zorgvuldig kunnen reorganiseren. Defensie staat immers voor een grote groei-ambitie.

De partijen stelden al eerder vast dat het huidige reorganisatieproces, het URD (Uitvoering Reorganisaties Defensie), geactualiseerd en toekomstbe-

stendig gemaakt diende te worden.

In het kader van de wens om reorganisaties binnen Defensie te

verbeteren en te versnellen, is er toen binnen een speciaal werkverband van specialisten van Defensie en van de bonden, hard gewerkt aan een voorstel

genaamd 'Bijlage Groei bij Uitvoering Reorganisaties Defensie (URD)'. Over deze 'Bijlage Groei', bestond binnen de groep van specialisten een brede consensus. Bij het accorderen daarvan bleek dat ondanks de bestaande 'specialistenconsensus', de uitkomst voor Defensie niet werkbaar was. De werkgever gaf aan nog aanvullende, pragmatische voorstellen te willen inbrengen.

De staatssecretaris Gijs Tuinman is nu met de vakbonden overeengekomen dat er de komende weken alsnog conform de 'Bijlage Groei' gewerkt gaat worden. Alleen wat betreft de functievergelijkingstabel

(FVT) en het personeelsvullingsplan (PVP) blijven de oude formats van de Defensieonderdelen van kracht. De gesprekken tussen Defensie en de vakbonden over verdere aanpassingen van het URD worden voortgezet.

Over maximaal acht weken kijken Defensie en de vakbonden wat dat gesprek en het werken met de overeengekomen Bijlage Groei in combinatie met de oude formats van de FVT en het PVP heeft opgeleverd.

De 'Bijlage Groei', moet leiden tot het sneller kunnen doorlopen van een reorganisatietraject zonder, en dat is voor de ACOM het belangrijkste punt, dat de rechtspositie van de defensiemedewerker door de snelheid waarmee er momenteel reorganisaties worden bekrachtigd, onder druk komt te staan.

Om zelf beter inzicht te krijgen in het reorganisatieproces heeft de

staatssecretaris besloten de komende weken bij een aantal reorganisatietrajecten aan te sluiten. Dit om zelf de dynamiek, het proces en de voortgang uit eerste hand te kunnen ervaren. Over uiterlijk acht weken praat de staatssecretaris, mede op basis van die ervaringen, verder met de vakbonden.

De ACOM vindt het belangrijk dat de staatssecretaris een juist beeld krijgt van het proces en het traject dat bij een reorganisatie wordt doorlopen. Vooral de wijze waarop momenteel bij alle uitbreidingsplannen met het huidige zittende personeel wordt omgegaan, is het grootste punt van zorg voor de ACOM. Want uitbreiden is noodzakelijk maar als je daardoor de medewerkers die jarenlang in zeer moeilijke tijden de organisatie hebben gediend en zijn trouw gebleven te kort doet en zelfs dreigt kwijt te raken, dan er is geen sprake van groei maar van een achteruitgang.

Brigadegeneraal Dubbeldam,

commandant Taks Force Drones:

13

'Drones niet meer weg te denken uit het moderne gevechtsveld'

"Wij beschermen tegen vijandelijke drones. Wij zien de vijand op afstand. Wij slaan de vijand met precisie en kracht", luidt de missie van de op 3 maart II., opgerichte Task Force Drones (TFD) van de Koninklijke Landmacht.

De Landmacht maakt het vechten met én tegen drones tot prioriteit en gaat die capaciteit versneld invoeren. Eenheden moeten zich niet alleen goed kunnen beschermen tegen drones van de tegenstander maar moeten ze ook de middelen hebben om die wapens uit te schakelen.

Geïntegreerd droneconcept

De TFD, geleid door brigadegeneraal Joland Dubbeldam, is onderdeel van de transformatie naar een 'warfighting-gerede' landmacht. De nieuwe taakgroep is doende een "geïntegreerd concept" te ontwikkelen binnen het grootste defensiedeel, dat nog dit jaar geïmplementeerd moet worden. Zo kunnen zowel de aanvals- als de verdedigingssystemen operationeel

worden in de eenheden.

De kracht en het belang van drone-systemen wordt elke dag weer gemanifesteerd in de oorlog in Oekraïne. Drones en 'counterdrones' zijn, benadrukt de commandant TFD, "niet meer weg te denken uit het moderne gevechtsveld." Het is dan ook van vitaal belang dat de krijgsmacht zijn gevechtskracht optimaliseert en versterkt met die wapensystemen. Daarbij is met name ook de samenwerking met de defensie-industrie nodig bij de doorontwikkeling van deze aanvals- en verdedigingssystemen.

"De Task Force Drones is er niet om het wiel opnieuw uit te vinden. Het is onze taak om snel te komen tot

een geïntegreerd droneconcept, waarmee we slimmer kunnen vechten. Uiteindelijk draait alles om het implementeren van drone-capaciteit binnen onze eenheden," constateert brigadegeneraal Joland Dubbeldam, commandant Task Force Drones van de Koninklijke Landmacht.

CDS Eichelsheim: 'De oorlog is terug in Europa. Onze vrijheid is niet meer vanzelfsprekend'

Een volk dat voor tirannen zwicht

*Wij staan tesaam voor het gericht
voor goed of kwaad te kiezen,
een volk dat voor tirannen zwicht
zal meer dan lijf en goed verliezen
dan dooft het licht.*

(H.M. van Randwijk)

Executie Weteringsplantsoen, 12 maart 1945

*Ik heb het wèl gezien.
Ik heb het góéd gehoord:
Zij werden tien om tien
in het plantsoen vermoord.*

(Jan H. de Groot)

Het lied der achttien doden

*Een cel is maar twee meter lang
en nauw twee meter breed,
wel kleiner nog is het stuk grond,
dat ik nu nog niet weet,
maar waar ik naamloos rusten zal,
mijn makkers bovendien,
wij waren achttien in getal,
geen zal den avond zien.*

(Jan Campert)¹

Minister-president Schoof: 'Op de donkerste momenten horen we de echo uit het verleden'

"In een wereld vol oorlog verliezen mensen elkaar uit het oog. Verliezen we mededogen, ook in Nederland. En op de donkerste momenten horen we de echo uit het verleden. Op deze dag, in de twee minuten stilte, klinkt die echo extra luid. Als wij denken aan alle mensen die werden vermoord om wie zij waren. Die omkwamen door hongersnood of uitputting. Of die vochten voor vrede en vrijheid. Onze vrede en vrijheid", zei minister-president Dick Schoof in de 'Toespraak op de Dam 2025'.

Hij vertelde het verhaal van zijn opa Wim Pommerel die samen met zijn Cor, actief betrokken was bij "de aanleg van een groot illegaal netwerk van telefoonverbindingen. Vlak voor de bevrijding werd mijn opa door de Duitsers voor dit verzetswerk als vergelding gefusilleerd in Limmen."

De Nieuwe Kerk Amsterdam: 4 mei-voordracht

Even daarvoor, op een steenworp afstand van de Dam, in de Nieuwe Kerk, sprak journalist-schrijver, televisiepresentator en oud-nieuwslezer Philip Freriks in zijn 4 mei-voordracht, over zijn familie in de oorlog. "Een gewoon gezin" uit Utrecht dat in de oorlog,

zoon Jantje, "nog net geen tien, werd ontnomen door 'friendly fire'". Het gebeurde in Groningen waarheen Jantje en broertje Joop van zeven, gezonden waren in de hongersnood omdat er thuis in Utrecht bijna niets meer te eten was. In de chaos en verwarring van de vier dagen die de bevrijding van de stad door de Canadezen in beslag nam, werd Jantje dodelijk getroffen door "een verdwaalde kogel (-) Gesneuveld, zei mijn moeder opdat zijn dood niet betekenisloos zou zijn."

"Na de Tweede Wereldoorlog is de democratie door rechts en links omarmd. In letter en geest. Een alom geaccepteerde metho-

de om ontsporingen als in het verleden te voorkomen. *De vrede der dapperen werd gesloten.* De oude vijanden werden nieuwe vrienden. Met vrede en welvaart als wuivend perspectief. Het is ze nog gelukt ook. Zozeer zelfs dat er vervolgens een beetje lacherig werd gedaan over de lessen van toen. Het schijnt dat we de afgelopen decennia vooral bezig zijn geweest met innen van het dividend van de vrede en winstwaarschuwingen gemakzuchtig hebben weggewuifd. (-) Niet meer zeuren over de bruine spoken uit het verleden. En ach, is democratie niet een speeltje van de elite? Een interessant hersenspinsel, maar weinig efficiënt als je snel

¹ (Strofen van) gedichten over oorlog, verzet, repressie en vergelding. Het meest bekend zijn wellicht de laatste drie regels van het gedicht van Hendrik Mattheüs (Henk) van Randwijk dat hij in 1953 schreef voor de Erebegraafplaats Bloemendaal. Ze staan op een muurmonument in het H.M. van Randwijkplantsoen in Amsterdam, voorheen het Tweede Weteringplantsoen. In de oorlogsjaren was dat een fusilladeplaats. Op 12 maart 1945 werden daar dertig verzetsstrijders door de bezetter doodgeschoten. Zij worden 'bezongen' in het gedicht van Jan H. de Groot. (Gedichten uit: Geuzenliedboek 1940-1945)

met resultaat wil triomferen. (-)
Men zegt nog wel eens: kennis van het verleden is lessen voor de toekomst. Ik hoop het van harte....

Twee minuten waardige stilte

Nederland stond twee minuten stil. Op 4 mei 2025. Twee minuten van respectvolle, waardige stilte om allen te gedenken die vielen in "de Tweede Wereldoorlog in Europa en in Zuidoost-Azië. De slachtoffers van "oorlogssituaties en vredesoperaties waarbij Nederland betrokken was na de Tweede Wereldoorlog". Zij gaven hun leven, het hoogste goed dat ze bezaten, om de vrijheid te herwinnen die ons in vijf barre jaren van bodemloze ellende was onthouden. Vrijheid die ons nu in de gelegenheid stelt zonder restricties te herdenken en gedenken wie wij willen, op welke (alternatieve) manier wij ook willen.

Naar schatting waren zo'n 16.000 mensen aanwezig bij de indrukwekkende Nationale Herdenking op de Dam in de hoofdstad, die helaas werd ontsierd door demonstranten die meenden tijdens de tweeminutenstilte hun boodschap te moeten verkondigen. Gebruikmakend van de voor hen vanzelfsprekende vrijheid waarvoor degenen die wij respectvol herdenken hun leven hebben gegeven.

Den Helder Monument Voor Hen Die Vielen

Overall in Nederland werd herdacht dat wij nu alweer 80 jaar in vrijheid mogen leven. Zo ook, traditioneel in Den Helder, "de meest gebombardeerde stad van Nederland", bij het monument

'Voor Hen Die Vielen' voor de gevallen van de Koninklijke Marine (KM) en de Koopvaardij.

Philip Frenks, 4-mei voordracht, De Nieuwe Kerk Amsterdam.

Algemeen secretaris van de ACOM Stefan Hop, meldde zich ook dit jaar in de Noord-Hollandse havenstad, thuisbasis van de Koninklijke Marine, om namens de Bond een krans te leggen bij het monument op de rotonde De Vijfsprong.

Krijgsmachtaalmoezenier Paul Vlaar hield een toespraak, waarin hij onder meer ook de actuele oorlogen in Oekraïne en Gaza betrok. Daarnaast refereerde hij aan het 'Kinderen voor kinderen'-lied 'Twee minuten stilte', een suggestie van de eerste officier, dat hij als aalmoezenier aan boord van de Karel Doorman liet horen als afsluiting van zijn bezinningsdienst. Het lied gaat over een moeder die haar kind respect en waardering bijbrengt voor het jaarlijkse stiltemoment voor de gevallen. "Hoe waardevol is het als ouders de betekenis van stilte en gedenken doorgeven aan hun kinderen", benadrukte de krijgsmachtaalmoezenier.

"Soms lijkt het alsof we niets hebben geleerd (van het verleden). We leven momenteel in een onzekere wereld. Opnieuw staan landen tegenover elkaar. Al drie jaar woedt er oorlog op het Europese continent. Net als ruim 80 jaar geleden. Het maakt mensen onzeker. Angstig. (-) Angst kan ons verlammen en onzeker maken. En juist dan is het belangrijk dat we elkaar bemoedigen. Onder andere met de verhalen van moedige mannen en vrouwen die niet opgaven maar deden wat gedaan moest worden. Mensen die niet aan zichzelf

dachten maar aan anderen. (-) Zo dadelijk maken wij het stil. Misschien is er ook hier een moeder die haar dochter een knikje geeft om aan te duiden dat de stilte begint. Maar hopelijk is dat eenvoudige teken ook een knikje van bemoediging voor de mensen om ons heen. Een knikje dat zegt: 'Ik zie jou staan; ik weet van jouw verdriet om het gemis'. Laat ik eindigen met twee zinnen uit dat lied van Kinderen voor Kinderen. Een in mijn ogen waardevol lied. Want als we de kinderen niet leren wat herdenken is, dan raken we iets wezenlijks kwijt.

Twee minuten stilte voor wie er niet meer is

Twee minuten stilte voor herdenken en gemis

Een trompet begint te blazen -

mijn moeder knikt naar mij

En ik ... ik zal mijn best doen om even stil te zijn.

Soesterberg Monument voor Gevallen Vliegers

Voor de herdenking op de voormalige Vliegbasis Soesterberg had zich bondsbestuurslid/voorzitter Regio Noord en sinds kort Ridder in de Orde van Oranje-Nassau, Frank Voogt gemeld. Hij legde namens de ACOM een krans bij het 'Monument voor Gevallen Vliegers'. De Soesterberg-herdenkingsplechtigheid werd ook dit jaar met extra eerbied en waardigheid omgeven door een *flypast*. Vier F-35's van vlogen in *missing man*-formatie, waarbij een van de toestellen uit de formatie 'breekt' en steil omhoogvliegt, als eerbetoon aan de "gevallen kameraden".

Nationaal Ereveld Loenen

Bij de herdenkingsplechtigheid en kranslegging op Nationaal Ereveld Loenen, werd de ACOM vertegenwoordigd door algemeen voorzitter Jan Kropf. De ceremonie werd onder meer 'gedragen' door een oecumenische eredienst met

zang van een gospelkoor, indrukwekkende levensverhalen, poëzie en muziek vertolkt door de cast van Soldaat van Oranje.

“Ik vind het altijd indrukwekkend om hier te zijn. Om ons heen rusten duizenden Nederlandse oorlogsslachtoffers, die het verdienen dat we hun verhaal tot leven brengen”, hield de Commandant der Strijdkrachten, luchtmachtgeneraal Onno Eichelsheim, de aanwezigen op het Ereveld voor. “En in minder dan 1 dag autorijden hier vandaan, vechten mannen en vrouwen in een grootschalige oorlog. Er sneuvelen grote aantallen mensen, aan beide kanten.

Oorlog is terug in Europa. En onze vrijheid is niet meer vanzelfsprekend. Daarom moeten wij blijven herdenken. We leren nog steeds van het verleden. Van de verhalen over grenzeloos geweld en schokkende haat. (-) Waarom gingen mensen mee in geweld en haat? Waarom keken ze weg? En waren ze stil? Ik vind het moeilijk om die vragen te beantwoorden. En toch probeer ik te begrijpen waarom veel mensen toen een verkeerde keuze maakten – zowel Nederlandse burgers als militairen. Nederlanders stonden zwaar onder druk. Er was honger, armoede en angst. Het was verleidelijk om zondebokken te vinden: joodse Nederlanders, Roma en Sinti, homoseksuele mannen en lesbische vrouwen. Het zoeken naar zondebokken is “van alle tijden. Helaas ook van deze tijd. (-)”

Voor elkaar opkomen en zorgen

“U weet dat ik mijn militairen heb geïnformeerd dat zij misschien ingezet worden binnen een internationale coalitie in Oekraïne, als er een bestand komt tussen Rusland en Oekraïne. En dat wij ons gereed moeten stellen voor een directe bedreiging van het NAVO-grondgebied. Samen met onze bondgenoten en partners

moeten wij de vijand afschrikken. En ook u bent onderdeel van deze afschrikking. Hoe hoog de druk ook wordt, we moeten ons niet laten verdelen en geen zondebokken zoeken. We moeten voor elkaar opkomen en voor elkaar zorgen. Dat is wat ik leer van herdenken: hoe belangrijk het is om trouw te blijven aan ons verleden... en aan elkaar”, aldus de Commandant der Strijdkrachten, generaal Onno Eichelsheim.

Op het Nationaal Ereveld Loenen liggen zo’n 4.000 Nederlandse oorlogsslachtoffers begraven: militairen, verzetsmensen en burgers. “Nederlanders die de pech hadden dat ze op het verkeerde moment op de verkeerde plek waren”, stelt de Oorlogsgravenstichting die het Ereveld in beheer heeft, bitter-laconiek vast.

Militair Ereveld Grebbeberg in Rhenen

Algemeen secretaris Stefan Hop trad ook aan als ACOM-vertegenwoordiger bij de Nationale Militaire Dodenherdenking op het Militair Ereveld Grebbeberg in Rhenen. De herdenkingsplechtigheid werd ook bijgewoond door de staatssecretaris van Defensie, Gijs Tuinman, Commissaris van de Koning in Utrecht Hans Oosters en prins Pieter-Christiaan. De ‘bezingingstoetspraak’ werd gehouden door Boeddhistisch Geestelijk Verzorger Paul van Gogh. Hij stond daar “met een dubbel gevoel. We staan op een kantelpunt in de geschiedenis. De wereld is onrustig, onveilig en we weten niet wat ons te wachten staat. (-) Ik voel me soms machte-

loos. Ik vraag me af of we niet veel te laconiek omgegaan zijn met onze veiligheid. Ook ik zeg het vandaag weer: vrijheid is geen vanzelfsprekendheid. Laten we genieten van de vrijheid, maar loop niet weg van de verantwoordelijkheid en kwetsbaarheid die daarbij horen. Het hoort er allemaal bij. En we zullen wel moeten.”

Rookbommen in Wageningen

Ook minister-president Dick Schoof greep een dag later bij de aftrap in Wageningen van de landelijke Bevrijdingsfestivals, de gelegenheid om te hameren op “vrijheid als een kostbaar bezit. Vrijheid die we met elkaar moeten koesteren”. Ook in Wageningen deden demonstranten van zich horen. Ondermeer door het scanderen van de mantra ‘free Palestine’ en het gooien van rookbommen op het podium dat de premier deelde met zijn gast de Poolse premier Donald Tusk. Schoof zei later het jammer te vinden dat “4 en 5 mei, dagen die gaan over herdenken en vieren van de vrijheid, gebruikt worden voor demonstraties voor de vele andere zaken die in andere delen van de wereld spelen.” De Poolse regeringsleider, hier op bezoek om de Poolse medebevrijders van Nederland te herdenken, kwalificeerde de ordeverstoringen als “ongepast”.

Minister van Justitie en Veiligheid David van Weel sprak op X van “enkele hufters die weer de waardigheid verstoorden en zelfs een rookbom gooiden naar de minister-president en een bevriende regeringsleider.”

Nederland 'doelwitland' van Russische en Chinese 'whole-of-society'-cyberaanvallen

Russische hackers, al of niet statelijk bezoldigd, nemen Nederland in toenemende agressieve mate op de korrel. Ons land is, als 'targetland' voor het Russische regime, in het schemergebied tussen vrede en oorlog gemanoevreerd, waarin sprake is van steeds agressievere cyberaanvallen met als oogmerk ontwrichting en verzwakking van de samenleving. Dit stelt de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD) vast in haar 'Jaarverslag 2024' (<https://tinyurl.com/3bp4a8aw>).

Met zijn 'whole of society'-cyberacties² opereert Rusland "onder het niveau van een gewapend conflict" waarbij evenwel sprake is van toenemende "risicobereidheid (-) Naast de (klassieke) inlichtingendreiging middels activiteiten in zowel het fysieke- als het cyberdomein, ontplooit Rusland activiteiten in Nederland om op heimelijke wijze technologie te verwerven."

Daarbovenop is ook een groeiende 'hardware' militaire dreiging gericht tegen Europa te bespeuren; een gevaar dat na een eventuele afloop van de oorlog met Oekraïne, niet af- maar toeneemt. Het is dan ook van vitaal belang voor Nederland, de NAVO (in het bijzonder de Europese lidstaten van het bondgenootschap), "om zo snel als mogelijk militaire slagkracht op te bouwen. Dit is noodzakelijk om Rusland af te schrikken en in het ergste geval om Nederland en Europa te kunnen verdedigen tegen een aanval van Rusland," luidt de directeur van de MIVD, viceadmiraal Peter Reesink, de alarmklok.

Toenemende Russische cyberoperaties

Het werk van de MIVD en de andere diensten, wordt er niet gemakkelijker op doordat "de huidige ontwikkelingen (gekenmerkt worden) door een toenemende onvoorspelbaarheid, waarin traditionele grenzen tussen oorlog en vrede, vriend en vijand, en internationale samenwerking en conflict, steeds vager worden." Ook de directeur-generaal van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (DGAIVD) Erik Akerboom, bericht in zijn '2024 AIVD Jaarverslag' (<https://tinyurl.com/5n7zdf3f>) alarmerend over de toegenomen (spionage)agressie van de Russen die "ook tegen mensenlevens (is) gericht." (West-)Europese landen als Duitsland, Polen en Finland "houden Rusland verantwoordelijk voor het vernielen van vitale voorzieningen, een poging tot moord en aanslagen met brandbommen. Het regime gebruikt sabotage die grenst aan staatsterorisme om in Europa angst te zaaien. De AIVD en de MIVD hebben ook voorbereidingen voor sabotage in Nederland onderkend. Het regime opereert zo omdat Putin zich niet alleen in conflict beschouwt met Oekraïne, maar met het Westen als geheel, en zeker met Europa," constateert de AIVD-collega van viceadmiraal Reesink.

In 2024 zag de Militaire Inlichtingen-

en Veiligheidsdienst onder meer een toename van (Russische) cyberoperaties gericht tegen "Europese en NAVO-bondgenootschappelijke doelwitten. Deze aanvallen hadden waarschijnlijk als doel om een digitale positie te bemachtigen binnen vitale infrastructuur om deze op een later moment te saboteren. Dit jaar is een cyberoperatie waargenomen tegen de Nederlandse vitale infrastructuur, mogelijk ter voorbereiding voor cybersabotage."

De Russische cyber- en andere aanvallen, sabotageacties etc. worden, naar verluidt, vanuit het hoofdkantoor in Moskou gecoördineerd en gedirigeerd door de (militaire) hoofdinlichtingendienst GROe GSj (*Glavnoje Razvedyvatelnoje Oepravlenije Generalnogo Sjtaba*)³. Het directoraat werd, op last van Lenin, in 1918, een jaar na de revolutie, opgericht.

Krijgsmacht in cybervizier China

Een razendsnel groeiend gevaar vormen ook de 'whole-of-society'-cyberoperaties van de Volksrepubliek China, geregistreerd vanuit het Volksbevrijdingsleger (PLA), - het ministerie van Staatsveiligheid. Nederland is voor de Chinezen een interessant en profijtelijk spionagedoelwit. "Dit komt door de hoogwaardige Nederlandse (defensie)industrie die China nodig heeft om haar gestelde politieke,

17

¹ Als gevolg van de steun aan Oekraïne, de in Nederland gevestigde internationale organisaties, high tech-bedrijven (bijv. Brainport Eindhoven) en gezien zijn positie als logistiek knooppunt (Rotterdam, Schiphol) en informatieknooppunt in Europa.

² Van private bedrijven tot de hoogste kringen binnen de Russische overheid, alle doen mee aan het "Russische offensieve cyberprogramma dat wordt ingezet tegen het Westen en Oekraïne, maar zelfs ook tegen Russische bondgenoten".

³ Officiëren van de GROe worden verantwoordelijk gehouden voor betrokkenheid bij onder andere het neerhalen op 17 juli 2014 van Malaysia Airlines-vlucht 17 (MH17), de beïnvloeding van de Amerikaanse presidentsverkiezingen (2016), de vergiftiging van Sergej en Joelia Skripal (2018) en de cyberaanval op de Organisatie voor het Verbod op Chemische Wapens (OPCW in Den Haag (2018). Bron: Wikipedia.

economische en militaire doelstellingen waar te kunnen maken. (-) Medewerkers van de krijgsmachten van Nederland en bondgenoten, ook voormalig medewerkers, waren in 2024 spionagedoelwit voor China vanwege de kennis van hedendaagse westerse militaire operaties, personeel, processen en kennis van hoogwaardig materieel.”

Van grote zorg voor de diensten is de bijna alomtegenwoordigheid van Chinese ‘hoeksteenproducten’ in Nederlandse vitale infrastructuur. Denk aan scanners op lucht- en zeehavens, telecomnetwerken en camera’s in de openbare ruimte. Veiligheidsrisico’s die in totaliteit “Nederland in een positie (brengen) waarbij Nederlandse actoren potentieel kwetsbaar zijn voor economische druk, spionage of zelfs sabotage. (-) Nederland is duidelijk in beeld en is een interessant spionagedoelwit voor China.” Beijing manifesteert zich in relatie tot Nederland als januskop: zowel (gewaardeerde) handelspartner als geharnaste antagonist onder meer door “spionage bij de overheid, het ondermijnen van het verdienvermogen van (Nederlandse) bedrijven en door de levering van aanvalsdrones aan Rusland waarmee Putin zijn oorlog tegen Oekraïne kon voortzetten” (2024 AIVD Jaarverslag).

Ook Defensie is scherp in het vizier bij de Volksrepubliek Chinese. Zowel MIVD als AIVD-berichten in 2024 in rapporten over aangetroffen *malware*⁴ in het netwerk van een defensieonderdeel.

China koploper in ontwikkeling ‘zwermttechnologie’

Vorig jaar berichten Amerikaanse inlichtingen- en veiligheidsdiensten over activiteiten van de Chinese geavanceerde cyberactor *Salt Typhoon* die zeker een jaar lang ongestoord toegang had tot de systemen van grote Amerikaanse telecomproviders. De hackers van *Salt Typhoon* konden onder meer communicatie van politici, ambtenaren en andere dignitarissen inzien. Mogelijk is daarbij ook geheime informatie van opsporingsdiensten buitgemaakt. Waarschijnlijk zijn ook Europese

telecomproviders door *Salt Typhoon* ‘bezocht’ en van data beroofd.

Beijing is bovendien volop bezig met de (opgevoerde) ontwikkeling van ‘zwermttechnologie’ waarbij grote aantallen onbemande eenheden worden ingezet die door toepassing van kunstmatige intelligentie autonoom kunnen samenwerken om een militair doel te behalen. Te denken valt in dit verband aan onschadelijk maken van luchtverdedigingssystemen of direct offensieve inzet waarbij de slagkracht ontleend wordt aan de grote aantallen. “China behoort reeds tot de koplopers op het gebied van zwermttechnologie en zet in op ontwikkeling van systemen voor onder meer het lucht- en maritieme domein. Bovendien wordt de ontwikkeling van zwermttechnologie door China gezien als onderdeel van een wapenwedloop voor *high tech*-oorlogsvoering.”

De Volksrepubliek doet er dan ook veel zo niet alles aan om in dit domein aan kop te blijven. Het doel heiligt de middelen en men schuwt het stelen c.q. anderszins “weghalen van kennis over de hele wereld” niet. De snelheid en omvang van China’s technologische ontwikkelingen voor militaire doeleinden stellen andere landen, waaronder Nederland, voor uitdagingen op het gebied van defensie en veiligheid.”

De MIVD volgt al deze ontwikkelingen op de voet om op basis van verworven intel en data de krijgsmacht te kunnen informeren en in de gelegenheid te stellen zijn strategieën, middelen en systemen aan te passen aan de “veranderingen in het militaire landschap”.

Extremisme en terrorisme

Het is ook de taak van de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst onderzoek te doen naar “dreigingen van extremisme en terrorisme in het bijzonder in relatie tot de krijgsmacht.” In het verslagjaar is met name gekeken naar rechts-extremisme en anti-institutioneel extremisme. In het kader hiervan is bij Defensie, in het bijzonder intern de krijgsmacht, onderzocht op dreigingen tegen de organisatie en “op dreigingen vanuit (aspirant-)

defensiemedewerkers richting de democratische en internationale rechtsorde.” Uitkomsten van deze doorlichtingen geven zicht op zowel “normvervaging” als op “nazistische sympathieën waarin antisemitische uitingen een prominente rol spelen. De MIVD heeft verder geen indicaties van rechts-extremistische netwerkvorming binnen Defensie, maar ziet wel dat rechts-extremistische (aspirant-)defensiemedewerkers actief zijn in rechts-extremistische netwerken buiten Defensie.”

De inlichtingen- en veiligheidsdienst signaleerde wel dat Defensie door sommige anti-institutioneel extremisten beschouwd wordt als onderdeel van een duistere, kwaadaardige elite die de overheid, de media en de wetenschap inzet om het volk te onderdrukken en uit te buiten. Ze proberen al dan niet gelijkgestemde militairen aan te sporen om hiertegen actie te ondernemen. “Dit levert een dreiging op voor de defensieorganisatie en de democratische rechtsorde. De MIVD heeft in 2024 onderkend dat enkele defensiemedewerkers het kwaadaardige-elite-narratief aanhangen en daarnaar handelden. In een aantal gevallen was een pro-Russisch sentiment onderdeel van het gedachtegoed van deze defensiemedewerkers.” Defensie is hierover geïnformeerd aangezien er ernstige twijfel is over de betrouwbaarheid van dit personeel waar het gaat om “de inzetbaarheid van de krijgsmacht en de bescherming van de democratische rechtsorde. De MIVD heeft momenteel geen aanwijzingen voor gewelddadig anti-institutioneel extremisme richting de krijgsmacht.”

Verwerving en export *dual-use*-producten

MIVD en AIVD verijdelden in 2024 gezamenlijk onder meer Iraanse en Russische pogingen om zich Nederlandse technologie c.q. kennis toe te eigenen ten behoeve van hun defensie-industrie. Beide landen, met name Rusland, slaagden erin de hun opgelegde sancties op de verwerving en export van *dual-use*-producten⁵, in sommige gevallen uit Nederland, te ontduiken. Rusland acteert daar

⁴ Als gevolg van de steun aan Oekraïne, de in Nederland gevestigde internationale organisaties, high tech-bedrijven (bijv. Brainport Eindhoven) en gezien zijn positie als logistiek knooppunt (Rotterdam, Schiphol) en informatieknooppunt in Europa.

⁵ Apparatuur, grondstoffen, software of technologie die vreedzaam kan worden gebruikt (voor onderzoek bijvoorbeeld), maar die een land ook militair, bijvoorbeeld ook bij de ontwikkeling van massavernietigingswapens, kan inzetten.

zeer behendig in door de inzet van omleidingsroutes via onder meer de Verenigde Arabische Emiraten, Turkije, Kazachstan en China.

Beide diensten kwamen er ook achter dat Iran "in zeer korte tijd kan beschikken over voldoende hoogverrijkt uranium om kernwapens te maken." Er zijn evenwel geen aanwijzingen dat het land daadwerkelijk bezig is "om een testbaar nucleair explosief te maken".

Teheran leverde en levert zelfontwikkelde raketten en -systemen aan Rusland (korteafstandsraketten), aan terreurbeweging Hezbollah en in Jemen aan de Houthis. Die wapenleveranties vormen "een bedreiging voor Israël en voor de scheepvaart in de Rode Zee en de Perzische Golf. (-) De Europese Unie en enkele bondgenoten hebben daarom extra sancties ingesteld tegen Iran."

Knappe prestatie MIVD-medewerkers

Tegen al het hiervoor geschetste hoogtechnologisch geavanceerd cyberinfiltratie-geweld van vijandige (statelijke) actoren, zet de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst met de beschikbare capaciteiten en instrumenten alles op haren en snaren om Nederland te beschermen. Dit vergt dag in dag uit de noeste inzet van haar medewerkers die "het afgelopen jaar weer een knappe prestatie (hebben) geleverd," aldus de MIVD-directeur.

Die niet aflatende inzet voor "de krijgsmacht en de veiligheid van Nederland," gebeurt onder toezicht van de Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CTIVD). Leidend daarbij is de in 2024 in werking getreden 'Tijdelijke wet' die de diensten MIVD en AIVD in staat stelt "Nederland effectiever te verdedigen door bestaande bevoegdheden zoals kabelinterceptie en

hacken in te zetten. De Tijdelijke wet wordt in overleg met (de CTIVD) gedeeltelijk toegepast. Uitgangspunt is en blijft volledige toepassing van de Tijdelijke wet onder het noodzakelijke toezicht, op de kortst mogelijke en voor alle partijen uitvoerbare termijn."

Minister van Defensie Ruben Brekelmans haalt uit het jaarverslag van de MIVD als belangrijkste opgave dat "we ons nu in Nederland al elke dag (moeten) verweren tegen cyberaanvallen, spionage en pogingen tot sabotage. Tegelijk moeten we in hoog tempo ons militair vermogen versterken. Dit geldt in NAVO-verband zowel voor Nederland als andere Europese landen. Om kwetsbaarheden tegenover Rusland te voorkomen is een snelle opschaling van onze krijgsmachten en defensie-industrie nodig. Alleen zo kunnen we meer Russische agressie in Europa voorkomen," is het stellige oordeel van de minister van Defensie.

Gevechtskracht 11LMB opgevoerd met zwaarste vuursteunmiddel

11Luchtmobiele Brigade (LMB) beschikt weer over twee 120 mm mortierpelotons (MO-120 R.T.). De officiële (her)indienststelling ging gepaard met een ceremonieel 'eerste' schot op Artillerie Schietkamp (ASK) 't Harde.

Met de terugkeer van de MO-120 R.T., beschikt 11Luchtmobiele Brigade over het zwaarste vuursteunmiddel met een bereik van 8,1 kilometer. De nieuwe mortierpelotons zijn toegevoegd aan 11-infanteriebataljon in Schaarsbergen en 13-infanteriebataljon in Assen. Dat betekent een aanzienlijke vergroting van hun slagkracht.

Flexibel en effectief

11LMB staat te boek als een lichte,

snelle, wendbare infanterie-eenheid. Waar het de eenheid aan ontbrak zijn de wapensystemen om op afstand slag te kunnen leveren met de vijand. Tot nu toe moest 11Luchtmobiel in dit opzicht de hulp en steun inroepen van bijvoorbeeld gevechtshelikopters of anderszins luchtsteun.

Daar komt nu verandering in door de herintroductie en -invoeging van de dertien jaar geleden weggezu-

nigde 120 mm mortierpelotons bij de brigade.

In 2027 voorziet 11Luchtmobiele Brigade in een volwaardige Air Manoeuvre Task Force, een snel inzetbare eenheid van ruim 600 militairen. Met helikopters en vliegtuigen zijn troepen snel naar crisisgebieden of conflictzones te verplaatsen. Dit maakt de brigade flexibel en effectief in verschillende situaties.

'Een granaat trof het achterhuis, alle soldaten kwamen om het leven'

In de streekkrant *Huis aan Huis Oldebroek/Veluwe Koerier*, vertelt ACOM-lid Jan Toebast, in de rubriek '80 jaar vrijheid', het verhaal over zijn jeugd jaren tijdens WO II.

Johannes Hendrikus (Jan) Toebast woont al 70 jaar in Hattemerbroek, maar zijn geboorte- grond is Elst, een dorp gelegen tussen Arnhem en Nijmegen. Hoe is het om op te groeien als er bommen vallen, als je zusje ternauwernood ontsnapt aan de dood, als de auto verstopt moet worden, als je meerdere keren je huis moet verlaten, als je nauwelijks naar school kunt en alles op de bon moet kopen?

Jan Toebast met zijn oorlogsstamkaart

Hij heeft hem bewaard: de stamkaart waarop vermeld staat dat hij geboren is op 9 december 1931. Een tastbare herinnering aan de Tweede Wereldoorlog. Niet-tastbare herinneringen heeft de krasse 92-jarige ook. Volop. Hij heeft ze op papier gezet, niet alleen naar aanleiding van de oproep in deze krant met betrekking tot verhalen over WOII en de bevrijding, maar ook voor zijn familie. "De kinderen van mijn broer wilden graag een stamboom, ik had al veel in mappen zitten, dus toen heb ik er een boek van gemaakt."

Al bladerend komen de verhalen los. "Ik ben geboren in Elst, waar we een brood-, banketbakkerij en kruidenierszaak hadden. Voor de oorlog ventte mijn vader met de auto zijn waren in Nijmegen, maar toen de oorlog uitbrak moest de

auto ingeleverd worden bij de Duitsers. Dat deed mijn vader niet: de auto werd verstopt onder het hooi bij de burens. Na de oorlog werd hij weer tevoorschijn gehaald! Ondertussen ventte mijn vader met paard en wagen." Ook de radio werd verstopt. "Na de oorlog stond hij weer op zijn oude plekje."

Er zijn een aantal data die in zijn geheugen gegrift staan. "Op 22 februari 1944 werd Nijmegen gebombardeerd door Amerikaanse vliegtuigen die de bommen kwijt moesten, omdat ze vanwege slecht zicht niet het juiste doel konden bereiken. Mijn vader zou die dag zijn paard door de smid in Nijmegen van nieuwe hoefijzers laten voorzien. We woonden echter ook naast een smid en de knecht zei dat hij dat wel wilde doen. Dat heeft het leven van mijn

vader gered, want de smederij in Nijmegen werd die dag door bommen verwoest." Hij vervolgt: "Ook 25 september 1944 vergeet ik nooit meer. Mijn moeder werd die dag 43 en wij moesten van het gezag Elst verlaten. Met paard en wagen vertrokken we naar vrienden van mijn ouders in Valburg. Op de deel van de boerderij verbleven veel Engelse soldaten (red. Elst werd in september 1944 al bevrijd). Midden in de nacht trof een granaat het achterhuis, alle soldaten kwamen om het leven." Op zijn netvlies gebrand staat ook het moment waarop hij met zijn zus Gerda, het was halverwege 1944, bij de slager in het dorp een bestelling op moest halen. "Schuin tegenover de slager werden drie mensen gefusilleerd door de Duitsers, als represaille, omdat er een trein was aangevallen."

Naar school werd er in de oorlogsjaren op en af gegaan, omdat het gebouw vaak gevorderd werd door de Duitsers. "Door de strenge winters was het er te koud, omdat er geen kolen voor de kachel waren." Kattenkwaad werd er ook uitgehaald. "Carbid schieten was in de oorlog verboden, maar van de smid naast ons kregen we carbid

Het bonnenboekje van de familie Toebast

dat we met oud en nieuw afschoten. Wij zijn toen met z'n drieën opgepakt door de politie. We moesten in een hoek gaan staan met de handen op de rug. Na 3 uur werden we vrijgelaten."

Het huis waar Jan woonde werd ook getroffen door een Duitse

granaat. "Het was gelukkig een blindganger, een sabotage granaat, die niet ontploft, maar wel veel schade veroorzaakt. Wij hoorden de granaat en vluchtten naar de kelder, maar vergaten ons zusje Willy mee te nemen. Ze was toen een half jaar en sliep in een sinaasappelkistje. Er lag na afloop gelukkig alleen maar puin rondom haar."

Jan vertelt dat hij ook 7 maanden in Nijmegen heeft gewoond, omdat de Betuwe onder water werd gezet. "Ik moest helpen aardappels schillen, afwassen en benzinekoektoestellen schoonma-

ken, want er werd gekookt voor 130 Engelse militairen." De onderwaterzetting van de Betuwe vond plaats op 2 december 1944 (Operatie Ooievaar) om de geallieerden tegen te houden. "Toen we terug mochten, was ons huis één grote puinhoop en stond de kelder onder water. We zijn drie weken bezig geweest om alles weer netjes te maken."

De bevrijding werd gevierd met een groot feest. "De exacte datum weet ik niet meer, wel dat er muziek was en iedereen de straat op ging."

Jaren later kwam Jan als dienstplichtig militair terecht in 't Harde. Hij ontmoette er Grietje Wolff uit Hattenerbroek. "Het was met 14 dagen bekeken," lacht hij. "We trouwden in 1954 en gingen wonen in haar geboortedorp. Mijn vrouw is in 2021 overleden."

Voor plaatsing in ACOM Journaal gaven zowel de krant als de auteur toestemming. Het verhaal van Jan Toebast verscheen eerder in 'Huis aan Huis Oldebroek/Veluwekoe-riër', in de serie '80 jaar vrijheid'. Het artikel, geschreven door Hanneke Bloemendaal, is opgenomen in het recent verschenen boek '80 jaar vrijheid'.

Seniorenvertegenwoordigers voor Regio Noord

Regio Noord zoekt dringend postactieve leden die als seniorenvertegenwoordigers in de omgeving Assen en Steenwijk/Havelte, het regiobestuur willen komen versterken.

Een dankbare en ondersteunende taak, waarbij het sociaal contact in voor- en tegenspoed voorop staat.

Info kun je inwinnen bij Regioseniorencoördinator Bert Roes; e-mail: regionoord@acom.nl of mob.: 06 40479976

Winnaars boekverloting AJ#04-25

'Revolutiekoorts. Onrust en oproer in november 1918', van Wouter Linmans, 296 p., € 24,99 is een uitgave van Uitgeverij Athenaeum (Singel Uitgeverijen), Amsterdam.

De ACOM mocht drie exemplaren van dit boek, beschikbaar gesteld door de uitgever, verloten onder de leden.

De winnaars zijn:

- A.J. Emmink
- B.M.J. de Wilde
- W.N. Baatje

Uw hypotheek, onze zorg!

DFD is ruim 27 jaar dé specialist op het gebied van verzekeringen en onafhankelijk hypotheekadvies voor (ex-)militairen en hun gezinsleden. U wilt verhuizen of droomt van een eigen woning. Uw woning verduurzamen. Dat is goed voor het milieu en uw portemonnee! Of u nu voor het eerst koopt, verhuist, verbouwt of verduurzaamt. DFD biedt u het beste advies en de hypotheek die bij u past. Neem contact op met DFD voor meer informatie of een afspraak. Een eerste inventarisatie is altijd GRATIS!.

DFD biedt u zorgeloos woongenot en voordeel door:

- ✓ Expertise en zorg;
- ✓ Ook hypotheek voor militairen met een FPS fase-1 en -2 contract;
- ✓ Echt onafhankelijk en persoonlijk advies door de DFD-regioadviseur;
- ✓ Duidelijkheid en transparantie, u weet hoeveel en waarvoor u betaalt;
- ✓ Maximale zekerheid, ook voor de toekomst;
- ✓ De optimale hypotheek met de scherpste tarieven.

GV-PROGRAMMA OP BEUKBERGEN 2^e helft 2025

<p>Ontmoet je Partner 2-daagse conferentie 24-25 november 5-6 januari 2026</p>	<p>Yoga Tweedaagse 2-daagse conferentie 9-10 oktober 1-2 december</p>	<p>Inleiding Boeddhisme 2-daagse conferentie 6-7 november</p>
<p>Over Verlies en troost 2-daagse conferentie 20-21 november</p>	<p>Proef het Klooster 2-daagse conferentie 20-21 augustus 2025</p>	<p>Stilteretraite 3-daagse retraite 7-10 oktober 2-5 december</p>
<p>Je patronen aan het licht o.b.v. familieopstellingen 1-daagse conferentie 5 september 24 oktober 28 november</p>	<p>Op adem komen 2x 1-daagse retraite 21 oktober en 18 november</p> <p>LHBT+ 3-daagse conferentie 6-8 oktober 2025</p>	<p>Stilte dagen 1-daagse retraite 18 september 16 oktober 20 november 11 december</p>
<p>Spiritualiteit van de Leider 3-daagse conferentie 12-14 januari 2026</p>	<p>Mindfulness Training 7-ochtenden en 1 stiltedag 29 okt, 5, 12, 19, 26 nov 3, 10 (stiltedag), 17 dec</p>	<p>Verdiepingsdag Boeddhisme 1-daagse studiedag 25 september</p>
<p>Mediteren als een monnik 2-daagse retraite 17-18 november 2-3 februari 2026</p>	<p>8-ochtenden en 1 stiltedag 8, 15, 22, 29 jan en 5, 12, 17 (stiltedag) 19, 26 feb 2026</p>	<p>Let op: Voor de Boeddhistische conferenties meldt u zich aan bij: BGV@mindef.nl ■ ■ ■ ■ ■</p>
<p>Persoonlijke veerkracht o.b.v. NLP 2-daagse conferentie, 3 modules</p> <p>Module 1 16-17 september 28-29 oktober</p> <p>Module 2 11-12 november</p> <p>Module 3 2-3 september 9-10 december</p>		<p>Een kennismaking met het Hindoeïsme: 2-daagse conferentie 11-12 september 27-28 november</p> <p>Let op: Voor de Hindoe conferenties meldt u zich aan bij: HINGV@mindef.nl</p>

23

Alle conferenties zijn inclusief maaltijden en overnachting(en).
Voor meer informatie zie onze website www.beukbergen.nl of onze intranetpagina.

Contact, informatie, aanmelden: themaconferentiebeukbergen@mindef.nl
Contactpersoon: Jacqueline Heemskerk tel: 06-13992855

Landgoed Beukbergen, Amersfoortseweg 59, 3712 BB Huis ter Heide

Wij bieden ook uitzendconferenties,
opleidingsconferenties en
(onderdeel)conferenties op maat aan,
vraag bij uw Geestelijk Verzorger voor
meer informatie.

Activiteitenkalender 2025

Hier vindt u alle activiteiten, georganiseerd door de thuisfrontafdelingen van de Koninklijke Marine, Koninklijke Landmacht, Koninklijke Luchtmacht en Koninklijke Marechaussee. De militair en/of het thuisfront krijgt een uitnodiging voor de activiteit thuisgestuurd. Bezoekt u als niet-defensiemedewerker een locatie? Dat kan alleen met rijbewijs, paspoort of id-kaart.

CZSK = Koninklijke Marine

KMar = Koninklijke Marechaussee

CLAS = Koninklijke Landmacht

DOT = Defensie Organisatie Thuisfront

CLSK = Koninklijke Luchtmacht

Pol = Nationale Politie

Datum Tijd Activiteit/locatie

Mei

11	9.00	Thuisfrontcontactdag Interflex 17 D	Burgers' Zoo, Arnhem
12	9.00	Thuisfrontinformatiedag Interflex 42 A	De Ruyter van Stevenickkazerne, Oirschot
17	11.00	We@home Lente	Hart van Holland, Nijkerk
21	9.00	Thuisfrontinformatiedag IUP BIU	Koning Willen III-kazerne, Apeldoorn
28	9.00	Thuisfrontinformatiedag CIDW	De Meenthe, Steenwijk
31	8.30	Thuisfrontcontactdag EFP 25-1	Wildlands, Emmen
31	9.00	Thuisfrontcontactdag KMAR	Beekse Bergen, Hilvarenbeek

Juni

20	9.00	Thuisfrontinformatiedag EFP 2025-2	De Meenthe, Steenwijk
28	Volgt	Veteranendag	Malieveld, Den Haag

Betaaldata

Maand	Salaris Defensie	Pensioen ABP	AOW
Mei	22 mei*	22 mei	22 mei (incl. vakantiegeld)
Juni	23 juni	23 juni	23 juni
Juli	23 juli	23 juli	23 juli

* Inclusief (indien daar nog recht op bestaat) de opbouw van de vakantie-uitkering over de periode juni tot en met december 2024.

24

Missie volbracht!

Op zoek naar een nieuwe baan?

Wij breiden ons team uit met met een buitendienstadviseur.

Bij DFD De Financiële Dienstverleners, dé specialist voor (ex-)militairen, bieden we onafhankelijk hypotheek- en verzekeringsadvies. Word hét gezicht van DFD in Midden-Nederland en sluit je aan bij ons professionele en enthousiaste team.

Wil je meer info? Scan de QR-code.

WOORDZOEKER

B	X	E	N	O	N	L	L	W	U	L	P	S	E	K
R	O	P	R	U	I	E	R	G	A	I	I	J	I	M
I	S	R	E	G	M	M	I	N	I	A	T	U	U	R
E	E	O	U	E	P	M	N	S	D	I	R	E	K	T
F	C	T	Z	B	R	A	E	C	U	B	D	D	E	O
W	U	E	E	O	M	E	G	R	S	N	O	I	H	N
I	U	I	V	E	G	A	E	I	E	B	G	C	R	L
S	R	N	N	I	D	F	M	B	N	R	A	T	E	Y
S	E	E	R	D	S	L	G	A	O	M	T	S	S	M
E	N	T	I	N	O	N	A	Z	T	S	U	M	E	F
L	N	M	A	H	A	C	A	D	E	P	T	A	N	O
I	A	R	O	R	D	N	E	R	N	O	T	A	A	O
N	T	C	O	R	N	E	A	N	S	L	I	K	A	M
G	L	I	N	G	E	R	I	E	T	I	G	T	T	G
A	B	S	I	N	T	L	I	F	L	O	E	R	S	E

© Persbelangen W480

In deze woordzoeker staan woorden verborgen. Sommige letters worden vaker gebruikt. De overgebleven letters vormen een woord. Hoe luidt dit woord?

AANBOD - ABSINT - ADEPT - ALCOHOLMISBRUIK - BENDE - BRIEFWISSELING - CORNEA - DIREKT - DOCENT - EDICT - EENVORMIG - ENEMA - FERRO - FLOERS - GEBOEID - INTRIGE - LEMMA - LINGERIE - LYMFOOM - MACHO - MANNA - MINIATUUR - MOREL - NAMIDDAG - NAZORG - NOTEN - NUMMER - OPRUIER - ORDNER - POLIO - PROTEINE - REUZE - RUITJE - SCRIBA - SECUUR - SENAAAT - SMAAK - SNARS - STAAG - TRANSFER - TUTTIG - UITEEN - WAARD - WULPS - XENON - ZEMEL

Oplossing:

Oplossingen kunt u inzenden tot

2 juni

ACOM Journaal, Postbus 240, 3700 AE Zeist,
of per e-mail: info@acom.nl

De oplossing van de puzzel uit ACOM Journaal #04-25 luidt: Impregnatie.

De winnaars: M.M.H.N. van der Zel en R. Klaasen

Ze krijgen elk een VVV-cadeaukaart ter waarde van € 25.

Proficiat!

Nederland in de startblokken voor de NAVO-top 2025 in Den Haag

Het zijn de laatste loodjes. Nederland zet de puntjes op de i voor de NAVO-top, - de allereerste bondgenootschappelijke topconferentie die Nederland als lid van de alliantie organiseert. Op 24 en 25 juni a.s. komen in het World Forum in Den Haag, naar verwachting, 45 staatshoofden en regeringsleiders van NAVO-landen alsook van partnerlanden bijeen. In hun gevolg evenzo veel ministers van Buitenlandse Zaken en van Defensie.

Op 24 en 25 juni 2025 is Nederland gastland voor de NAVO-top in het World Forum in Den Haag. Het is de eerste keer sinds de oprichting van het bondgenootschap in 1949 dat Nederland een NAVO-topconferentie organiseert. De organisatie daarvan is een manifestatie en versterking van Nederland als betrouwbare bondgenoot. "Een unieke kans om te laten zien hoe Nederland bijdraagt aan internationale vrede en veiligheid."

Samenwerking en eensgezindheid

Zo'n bijeenkomst van staatshoof-

den en regeringsleiders is bij uitstek de gelegenheid voor het nemen van bondgenootschappelijke beslissingen "die belangrijk zijn voor de wereldwijde vrede en veiligheid. Zeker in deze tijden, met veel conflicten in de wereld." Bovendien benadrukt de top de essentie van de Noord-Atlantische alliantie: samenwerking en eensgezindheid.

In totaal, naast alle indirect betrokkenen onder wie ingezet defensiepersoneel, komen naar Den Haag circa 8.500 personen die op de een of andere manier te

maken hebben met de topbijeenkomst, onder wie 2.000 journalisten uit binnen- en buitenland.

NATO Public Forum

Tegelijk met de NAVO-top wordt ook het NATO Public Forum (NPF) georganiseerd met als oogmerk aan een zo breed mogelijk publiek uitleggen waar de top over gaat en waarom bepaalde beslissingen worden genomen. Zo'n 500 politici, experts, journalisten en jongeren gaan met elkaar in gesprek en debat over de onderwerpen van de NAVO-top. Het NPF is online voor iedereen toegankelijk.

26

Collegedag: 'Het Russische imperium'

Is de toekomst van Oekraïne Europees of toch Russisch?

Oekraïne bevindt zich ruim drie jaar na de Russische invasie in een hachelijke situatie. Amerika wil zich terugtrekken als bondgenoot en de EU heeft moeite het verlies te compenseren.

Is de toekomst van Oekraïne Europees of toch Russisch? Waar liggen Oekraïne en Rusland op de mentale en culturele kaart van Europa, en wat heeft de geschiedenis van deze landen ermee te maken?

Vier experts vertellen u er alles over tijdens deze nieuwe collegedag van Historisch Nieuwsblad.

Datum: vrijdag 27 juni 2025

Locatie: Openbare Bibliotheek Amsterdam

Tijd: 10:00 - 16:00 uur

OVER DE SENIORENBIIJENKOMSTEN - BELANGRIJK

Geachte seniorenleden,

Ook dit jaar plannen wij weer seniorenbijeenkomsten. Elke maand zullen zoveel mogelijk data van de seniorenbijeenkomsten worden bekendgesteld. Als er nieuwe data zijn, wordt de lijst bijgesteld. Ook op de website van de ACOM zullen wij de data van de bijeenkomsten vermelden.

Uitnodigingen voor seniorenbijeenkomsten DIGITAAL wanneer dat kan

Wij versturen de uitnodigingen voor seniorenbijeenkomsten zoveel mogelijk digitaal. De leden van wie wij geen e-mailadres hebben, zullen de uitnodiging via de post ontvangen.

U kunt de uitnodiging tot uiterlijk drie weken voor de bijeenkomst verwachten. Heeft u drie weken voor de bijeenkomst geen uitnodiging via de mail of post van ons ontvangen, dan vragen wij u contact met ons op te nemen.

Aanmelding is verplicht

Ook in 2025 is aanmelding voor een bijeenkomst verplicht. Zo kunnen wij de deelnemers bereiken als dat nodig is.

Drie manieren van aanmelden voor een bijeenkomst

U kunt zich aanmelden per mail; telefonisch; of per post. In de uitnodiging staat bij wie u zich kunt aanmelden. In de uitnodiging zal worden aangegeven welke gegevens wij van u nodig hebben bij de aanmelding. Dat kan verschillen per bijeenkomst.

Seniorenbijeenkomsten (onder voorbehoud)

Dag	Datum	Plaats	Locatie
Wo	17 sep	Roermond	De Graasj, Knevelgraafstraat 21, 6041 GP Roermond (bij NS- en busstation), heeft eigen parkeerplaats
Do	16 okt	Regio Oost*** en **	Kazerne Kamp Holterhoek, Zwiilbroekseweg 46, 7152 CK Eibergen
Do	23 okt	Regio West - Rotterdam***	Echos Home, Het Anker, Toepad 110, 3063 NJ Rotterdam
Do	30 okt	Regio Midden - Harskamp***	Legerplaats Harskamp, Otterloseweg 5, 6732 BS Harskamp
Do	6 nov	Regio Noord - Leeuwarden***	Vliegbasis Leeuwarden, KEK-gebouw, Keegsdijkje 7, 8919 AK Leeuwarden

Data voor bijeenkomsten in Regio Zuid (Noord Brabant en Zeeland) volgen later.

Bijeenkomsten met * zijn langere bijeenkomsten met een warme maaltijd. De tijden worden in de uitnodigingen vermeld. Voor de overige bijeenkomsten geldt dat de zaal open is om 13.00 uur en de bijeenkomst om 13.30 uur aanvangt.**

Leeftijdsontslag en later pensioen

Een voorlichtingsdag voor degenen die binnen een jaar met leeftijdsontslag gaan, organiseren wij als daar behoefte aan is.

Datzelfde geldt ook voor degenen die in 2025 of 2026 hun pensioenleeftijd zullen bereiken.

Heeft u interesse, laat dat ons weten via de mail: netty.van.ginkel@acom.nl onder vermelding van: voorlichting leeftijdsontslag of voorlichting pensioen, datum leeftijdsontslag/pensioen en graag uw contactgegevens, zodat wij contact met u op kunnen nemen.

Voor vragen over (en samenhangend met) leeftijdsontslag en pensioen kunt u natuurlijk altijd contact met ons opnemen.

Uw regio wil ú als rsv'er

De rsv'ers van uw bond hebben dringend versterking en verversing nodig! Als postactief ACOM-lid krijgt u nu de gelegenheid om ook dat (ene) gaatje in uw agenda zinvol te besteden. Postactief actief voor de bond, uw regio, maar vooral voor uw kameraden en (soms) hun nabestaanden. Meld u aan bij uw regio onder het motto: Ik word regioseniorenvertegenwoordiger!

Langdurig ziek? Laat het de ACOM weten!

Het komt wel eens voor dat (senior)leden of hun partner langdurig ziek zijn en dat uw bond daarvan pas na verloop van tijd op de hoogte wordt gesteld. Helaas heeft dat dan ook als gevolg dat wij pas heel laat onze belangstelling kunnen tonen.

Mede hierom verzoeken wij u om, mocht u (onverhoopt) hiermee geconfronteerd worden, onverwijld uw regiobestuur en/of het secretariaat van de bond in Zeist te informeren over (langdurige) ziektegevallen. Dat kan telefonisch: 030 - 202 03 20 of per e-mail: info@acom.nl

Operatie Biting: 'Een kleine Britse triomf in een tijd van opeenvolgende nederlagen'

Operatie Biting ofwel Raid op Bruneval, staat te boek als een van de spectaculairste en succesvolste aanvallen van Britse commando's in de Tweede Wereldoorlog. Doelwit van de raid was een radarnetwerk van de Duitsers dat als codenaam 'Würzburg'¹ droeg.

De inlichtingendienst van de RAF kwam begin 1942 het radarnetwerk op het spoor. Men besefte direct te maken te hebben met een geavanceerd systeem; een netwerk van 'ogen en oren' dat de vijand een enorme informatievoorsprong gaf.

Het idee ontstond om met een *blitz-raid* te proberen de belangrijkste onderdelen van het netwerk buit te maken. De dichtstbijzijnde radarininstallatie stond evenwel op een steile klif bij (Saint-Jouin-) Bruneval, "een gehucht met veel geboomte, 20 kilometer ten noorden van Le Havre." Hemelsbreed op nog geen 150 kilometer van Portsmouth.

Een kleine Britse triomf

De operatie werd in de nacht van 27 op 28 februari 1942 uitgevoerd door een onderdeel (Parachute Regiment) van de nieuwgevormde Airborne Forces. Ondanks slecht weer, een hevige sneeuwstorm, weten 120 paratroepers de installatie met succes te ontmantelen. Het geluk is in dit geval met de Britten, de Duitsers hebben geen sjoerge wat er gaande is en worden totaal verrast. Toch weten

de para's pas na een fel gevecht met manschappen van de Wehrmacht, op het nippertje in landingsvaartuigen te ontsnappen. Aan Britse kant vallen twee doden en acht gewonden, een zevental para's slaagt er niet tijdig in het '*rendez-vous point*' te bereiken en wordt krijgsgevangen gemaakt. In een *nutshell* is dit het verhaal achter de legendarische Operatie Biting, de Raid op Bruneval.

In zijn boek met de gelijknamige titel gaat de internationaal vermaarde Britse historicus Max Hastings, aan de hand van onder meer "nooit eerder vermelde details", uitvoerig in op dit huzarenstukje van Britse commando's. "Zelden zijn zoveel fascinerende persoonlijkheden samengebracht om een missie te volbrengen." Een welkome *successtory* als balsem op de wonden van een aaneenrijging van nederlagen. Volgens de auteur "(een) kleine Britse triomf in de brede context van de persoonlijkheden, die ieder op hun eigen manier fascinerend zijn." Een succes dat ook te danken is aan wat Hastings noemt "Duitse traagheid en incompetentie".

Moed en ondernemingszin Frans verzet

Operatie Biting was niet alleen een Brits succes maar het was ook "een vroege demonstratie van de moed en ondernemingszin van de jonge Franse verzetsbeweging, waarvan generaal Charles de Gaulle de inspiratiebron en het boegbeeld was."

Sir Max Hugh Macdonald Hastings (1945), is niet alleen een vermaard historicus maar ook een bekende journalist en documentairemaker. Hij heeft een twintigtal succesvolle publicaties op zijn conto waaronder *Inferno* en *De Koreaanse Oorlog*. In 2013 publiceerde hij *Catastrofe*, zijn magnum opus over de Eerste Wereldoorlog.

© Royal Society of Literature

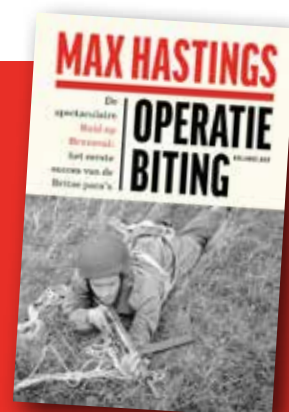
¹ De Würzburg-radar van Dezimeter-Telegraphie, werd toegepast bij het Duitse luchtafweergeschut tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het station bij Bruneval diende als Duitse waarschuwingseenheid om geallieerde schepen en vliegtuigen te volgen die de kust van West-Europa naderden. (Zie ook: <https://tinyurl.com/4chchr9>)

Verloting

'Operatie Biting', van Max Hastings, 320 p., € 35, is een uitgave van Overamstel Uitgevers bv (Hollands Diep), Amsterdam.

De ACOM mag drie exemplaren van dit boek, beschikbaar gesteld door de uitgevers, verloten onder de leden.

Stuur een briefkaart of mail naar info@acom.nl. Vermeld daarbij uw naam, registratienummer en de titel van het boek. Reageren kan tot 2 juni.

Overledenen

Arnhem

Rick de Romijn, 65 jaar, op 16 maart.
Correspondentieadres:
Sterappel 3, 6922 BA Duiven.

Zwolle

Magdalena Christina (Lenie)
Füchten-Gillisse, 87 jaar, op 14 april.
Correspondentieadres:
Kruimate 71, 8014 KG Zwolle.

Harderwijk

A. van der Pijl, 85 jaar, op 19 april.
Correspondentieadres: Mevrouw Hop,
A. Verweijplein 54, 3842 HH Harderwijk.

Regiovoorzitters

Noord

F.T.C. Voogt
A.S. Talmaplein 14
8802 RW Franeker
Mobiel: 06-29023099

Oost

W.A.C.J. van Hoof
Kruiskampaan 7
7152 GA Eibergen
Telefoon: 06-20452774

Midden

J.B. Kemper
Ronhaarstraat 37
3815 MA Amersfoort
Mobiel: 06-51171758

West

M. Bal
Uilensingel 12
2623 HD Delft
Dienst: 06-51262613

Zuid

H. Boven
Gewantmakerstraat 27
6043 SZ Roermond
Mobiel: 06-54207524

Pinksterviering katholieke militairen

Op Tweede Pinksterdag 9 juni is er een viering om de Geestkracht te ontvangen! Samen met andere actief dienende, katholieke militairen komen we daarvoor bij elkaar.

De legerbisschop, Mgr. Everard de Jong, zal de viering leiden. We ontmoeten elkaar om 15.00 uur in de Vituskerk in Blaricum (Kerklaan 17).

Tenue is burger, aansluitend gezellig samenzijn. Partners en kinderen van harte welkom.

Wil je je even aanmelden bij
e.sengers@mindef.nl?

Lidmaatschap

25 jaar lid

Onderstaande leden ontvingen recent het ACOM-insigne voor 25-jarig lidmaatschap:
B. Gusman (SGT-1bd),
K.C.G.M. van Lankveld (Burger),
A. Zwanenburg (ELT).

40 jaar lid

Het ACOM-insigne voor 40-jarig lidmaatschap is onlangs uitgereikt aan:
J. Bink (AOObd),
G. Dekker (LKOLbd).

50 jaar lid

De volgende leden kregen het ACOM-insigne voor 50-jarig lidmaatschap opgespeld:
L. Crielaard (SGT-1bd),
L. Kweekel (AOObd).

60 jaar lid

Voor 60-jarig lidmaatschap mochten de hieronder genoemde leden het bijbehorende ACOM-insigne ontvangen:
Mw. T.M. Bijleveld-Peeneman,
P.R. van Keule (KAPbd),
H. Kuiper (AOObd),
J. van der Sluijs (KAPbd).

70 jaar lid

Onlangs kreeg het onderstaande ACOM-lid het insigne voor 70-jarig lidmaatschap opgespeld:
Mw. A.C. de Haan-van Buggenum.

Dienstverlating

R.H.M. Verhagen (AOO)
per 30 april 2025.

JOUW BELANG, ONS WERK!

WORD LID

LEDEN WERVEN LEDEN

MAAK IEMAND LID EN KRIJG
ALLEBEI EEN CADEAU!
BIJVOORBEELD EEN VVV-CADEAU KAART

HAAL JE MATEN
ERBIJ, MAAK
ZE LID!

Hulp nodig? info@acom.nl | 030-2020320

AANMELDEN VOOR VERZEKERINGEN BIJ UITZENDING

Al enige jaren kunnen ACOM-leden zich bij de ACOM aanmelden voor de gratis aanvullende Reis- en Ongevallenverzekering bij uitzending. Zij kunnen daarvoor bellen met telefoonnummer: 030-2020320. Samen met u wordt dan bekeken of deze verzekering ook op u van toepassing is.

HET ACOM-UITZENDCERTIFICAAT EN DFD-UITZENDCHECK

Als lid van de ACOM krijgt u voor de duur van uw uitzending een gratis ongevallendeckking. Voorwaarde is dat u uw uitzending meldt. Dit doet u door uw uitzendcertificaat aan te vragen!

Het ACOM Uitzendcertificaat biedt de volgende dekking:

- € 2.500,- bij overlijden als gevolg van een ongeval;
 - € 5.000,- in geval van algehele blijvende invaliditeit door een ongeval;
- In geval van gedeeltelijke blijvende invaliditeit door een ongeval een evenredig percentage van € 5.000,-.

DFD-Uitzendcheck

Bieden uw huidige verzekeringen de gewenste dekking, ook bij een uitzending? U wilt dat uw zaken goed geregeld zijn. Als lid van de ACOM kunt u gebruik maken van de DFD-uitzendcheck. Bij de check worden uw verzekeringen gecontroleerd en ontvangt u advies. Zo bent u goed voorbereid en hebben u, uw partner of andere gezinsleden er geen omkijken meer naar. De uitzendcheck is vrijblijvend en er zijn geen kosten aan verbonden.

Waar vraagt u uw uitzendcertificaat en uitzendcheck aan?

- Ga voor het aanvragen van uw uitzendcertificaat en uitzendcheck naar url: <https://dfd.nl/uitzendcertificaat-acom/> of,
- Bel met 040 20 73 100 (kies 4) of,
- Stuur een e-mail naar info@acom.nl o.v.v. 'Ik word uitgezonden'. Geef hierin uw persoons- en postgegevens, naam uitzending, vertrek- en terugkeerdatum van uw uitzending.

Informatie over dekking en dekkingsvoorwaarden

Chubb European Group SE (Chubb)
DFD treedt op als uw aanspreekpunt; zal u verder informeren en het bewijs van dekking toesturen. Bewaar dit goed!

Goed verzekerd

Heeft u behoefte aan hogere verzekerde bedragen? Wenst u ook andere risico's, zoals repatriëring of schade aan uw privéspullen te verzekeren? Het DFD MaatwerkPakket in combinatie met het DFD-abonnement biedt de oplossing. Voor meer informatie bel met DFD of bezoek www.dfd.nl.

Plaatsing in de West

Ook voor een plaatsing in de West kunt u het ACOM-uitzendcertificaat en de DFD-uitzendcheck aanvragen

DIENSTVERLENING ACOM

Bezoekadres: Johannes Postlaan 2a, Zeist.
Postadres: Postbus 240, 3700 AE Zeist

Voor alle onderstaande diensten is het ACOM Secretariaat te bereiken onder
T: 030-2020320
F: 030-2020080
E: info@acom.nl
W: acom.nl, acom-carib.nl

Buiten kantooruren kunt u een boodschap inspreken. U wordt de eerstvolgende werkdag teruggebeld.

Afdeling Georganiseerd Overleg, Medezeggenschap en Beleidsvorming:
Algemeen coördinator: J. Kropf
Medezeggenschap: N. van Ginkel

Afdeling Juridische Ondersteuning:
Algemeen coördinator: J. Kropf
De afdeling is op werkdagen telefonisch bereikbaar van 08.30-12.30 en van 13.00-16.30.
Telefonisch spreekuur senioren: elke dinsdag en donderdag van 10.30 uur - 12.30 uur.

COLOFON

ACOM Journaal is een uitgave van de ACOM de Bond van Defensiepersoneel en wordt uitgegeven door en onder verantwoordelijkheid van het Bondsbestuur. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen te weigeren of te redigeren. Overname van artikelen of delen daarvan is uitsluitend toegestaan na toestemming van het Bondsbestuur.

Hoofdredacteur:
J. Kropf

Redactie:
H. Biervliet
S. Hop
J. van der Hulst
R. van Santvoord

Postadres:
Postbus 240, 3700 AE Zeist
T: 030-2020320
E: info@acom.nl
W: acom.nl, acom-carib.nl

Foto's:
Mediacentrum Defensie,
ACOM Audiovisueel Archief

Vormgeving & Druk:
WS Media Groep
Waardenburg
www.wsmediagroep.nl

Advertentie acquisitie
H. Biervliet
Postbus 240, 3700 AE Zeist
T: 06 51 21 82 60

De Algemeen Christelijke Organisatie van Militairen (ACOM) is aangesloten bij de Christelijke Centrale van Overheids- en Onderwijspersoneel (CCOOP), de Europese Federatie van het Overheidspersoneel (EUROFEDOP) en de Stichting Werknemers- en vrijwilligersbelangen Vrede en Veiligheid (SWVV).

Algemeen Secretariaat, Ledenadministratie:
Algemeen Secretaris: S. Hop

Adviseur Ethische Aangelegenheden:
Prof. dr. E. Sengers

Pastoraal Team:
Aalmoezenier T. van der Woude
Krijgsmachtpredikant W. Bos
Rabbin D. Sebbag
Pandit K. Bisseswar

Vertrouwenspersonen:
M. Bal
J. Talman-Klijnsma

Ontdek ACOM VoordeelWinkel en alle exclusieve voordelen

In samenwerking met Vip District bieden wij jou toegang tot een savings platform. Je vindt hier exclusieve Vip Deals op computer&elektronica, hotels&reizen, kleding&beauty, huis&tuin, tickets voor dierentuinen, wellness, bioscoop en meer!

dyson

NELSON

SONY

bol.

Hoe werkt het?

Ga naar ACOM VoordeelWinkel

Klik op de knop 'activeer account'

Voltooi je registratie

Maak eenvoudig een persoonlijk account aan en vraag hiervoor een activatiecode op bij de ACOM

Geniet van alle voordelen!

Download de Vip District App of login via je browser

Boot assurantie adviseurs

Zeker en veilig in verzekeringen

Bij Boot assurantie adviseurs weten we uit de eerste hand hoe toegewijd onze militairen zijn. Daarom hebben wij speciaal voor militairen, ACOM-leden, exclusieve hypotheekaanbiedingen.

Kies voor een van onze exclusieve ACOM-hypotheken en krijg standaard toe:

1. Flexibele Voorwaarden:

We begrijpen dat het leven in het leger onvoorspelbaar kan zijn. Daarom bieden we flexibele voorwaarden die aansluiten bij uw unieke situatie.

2. Concurrerende Tarieven:

Concurrerende rentetarieven die zijn afgestemd op militairen, waardoor u geld kunt besparen over de looptijd van uw hypotheek.

3. Deskundig Advies:

Onze hypotheekexperts hebben ruime ervaring met militaire klanten. Ze begrijpen dan ook om welke specifieke behoeften en uitdagingen het gaat.

4. Snelle Verwerking:

We werken gericht op een snelle en efficiënte hypotheekverwerking. Voor u geen hoofdbrekers en u kunt zich concentreren op wat echt belangrijk is.

Neem vandaag nog contact op met ons om meer te weten te komen over onze speciale hypotheekaanbieding voor militairen. Uw droomhuis is dichterbij dan u denkt. Boot assurantie adviseurs zijn er om u te helpen uw dromen waar te maken!

Boot assurantie adviseurs BV
Zeker en veilig in verzekeringen

 (0162) 45 48 25

 (0162) 43 41 71

 info@boot-verzekeringen.nl

 www.boot-verzekeringen.nl